

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagpostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt.

LETO XV. / ŠTEVILKA 46

CELOVEC, DNE 19. NOVEMBRA 1965

CENA 2.— SILINGA

Na povabilo slovenske vlade

(Dr. Valentin Inzko)

Izvršni svet SR Slovenije je povabil predstavnike Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na uradni obisk v Slovenijo za 19. in 20. november 1965. Delegaciji vodita predsednika obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Narodni svet in Zveza slovenskih organizacij sta obvestila o povabilu avstrijsko zvezno vlado ter koroško deželno vlado. V vlogi, naslovljeni na kanclerja dr. Klaus, zunanjega ministra dr. Kreiskega ter koroškega deželnega glavarja Simo, je rečeno: „Odzvali se bomo povabilu, ker smo prepričani, da predstavlja manjšina v odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo, predvsem pa med Koroško in Slovenijo pomemben faktor, kar je bilo ponovno tudi z uradne strani potrjeno. Mnenja smo, da bo prispeval tudi ta obisk po uradnem obisku avstrijske vladne delegacije v Beogradu ter najnovejših kontaktih med sosednjimi deželami Koroške, Štajerske in Slovenije k nadaljnjemu pospeševanju dobrih sosedskih odnosov.“

Narodni svet koroških Slovencev ter Zveza slovenskih organizacij sta obvestila poleg tega o povabilu Izvršnega sveta tudi avstrijskega generalnega konzula v Ljubljani ter sta v pismu poudarila, da želita obe delegaciji napraviti ob priliki obiska v Sloveniji avstrijskemu konzulu kot predstavniku naše države in domovine vljudnostni obisk.

Odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo ter Koroško in Slovenijo so se v zadnjih letih ugodno razvijali. K temu je svoje prispevala tudi slovenska manjšina na Koroškem s politiko vsestranskega sodelovanja. Na tej podlagi je prišlo že pred leti do prvih kontaktov s predstavniki avstrijske vlade ter do razgovorov avstrijskega zunanjega ministra dr. Kreiskega z zastopniki manjšine. Bilo je tako možno rešiti marsikatero vprašanje v zvezi s členom 7 državne pogodbe, kar bo olajšalo reševanje še ostalih odprtih vprašanj na področju šolstva, gospodarstva, uradnega jezika ter dvojezičnih napisov. V uradnem komunikatu, ki je bil izdan v Beogradu ob priliki avstrijsko-jugoslovanskih razgovorov med 23. in 26. marcem 1965 je rečeno: „Avstrijska delegacija je zagotovila, da bo v sporazumu s slovensko in hrvaško manjšino še naprej varovala njune pravice in da bo stalno upoštevala kulturne in gospodarske interese obeh manjšin.“

Iz komunikata je torej jasno razviden interes naše vlade po skupnem reševanju vseh vprašanj, ki izvirajo za Avstrijo iz člena 7 državne pogodbe. Pri tem se Avstrija zaveda, da so Slovenci vtisnili Koroški, kot je dejal avstrijski kancler dr. Klaus 9. maja 1965 v Celovcu, neizbrisna slovenska znamenja ter je razumljivo, ako so ponosni na svoj materin jezik, ki ga želijo ohraniti v avstrijski skupnosti.

Ponovno smo izpovedali koroški Slovenci svojo lojalnost in zvestobo do avstrijske države. Svoje smo doprinesli v prvih dveh desetletjih Druge republike k obnovi Avstrije ter se smemo vsled tega veseliti skupnih sadov z vsem ostalim prebivalstvom v naši državi. Le tako imajo kanclerjeve besede, izgovorjene pred Slovenci, svoj določen pomen, ko je dejal: „Prišel sem kot Korošec in Korošcem, kot Avstrijec k dobrim Avstrijem in kot prijatelj k dobrim prijateljem.“

Kakor smo koroški Slovenci tesno povezani z našo avstrijsko domovino, tako se čutimo tudi kot živ del matičnega naroda. Zato kulturno in duhovno ne črpamo svojih sil le iz življenja, ki klije v naši državi ter ga oblikuje avstrijska skupnost, temveč tu-

Državniški obisk iz Romunije

Dr. Klaus sprejel ministrskega predsednika Maurerja

V torek je prispel na šestdnevni uradni obisk na Dunaj romunski ministrski predsednik Gheorge Maurer. Na Južnem kolodvoru ga je v imenu avstrijske vlade pri srčno sprejel zvezni kancler dr. Josef Klaus.

V spremstvu romunskega vladnega vodje so še zunanji minister Manescu, minister za zunanjo trgovino Ciocara, namestnik prosvetnega ministra Livescu in namestnik ministra za gradnjo strojev Morega, kakor tudi vrsta izvedencev.

Romunske goste je pričakal dr. Klaus v spremstvu podkanclerja dr. Pittermanna, zunanjega ministra dr. Kreiskega z državnim tajnikom Bobleterjem in ministrom za trgovino Bockom.

Dr. Klaus je v svojem pozdravnem govoru med drugim tudi dejal: „Vaš obisk jasno dokazuje, kako so se avstrijsko-romunski odnosi v zadnjih letih poglobili. Ti odnosi so vidni posebno v daljnosežni izgradnji na kulturnem kakor tudi na gospodarskem področju. Prav zaradi tega je vaš obisk, spoštovani gospod ministrski predsednik, velike važnosti, kajti le tako je možno s posvetovanji prerezati možnosti nadaljnjega poglobljanja odnosov.“

Ministrski predsednik Maurer je potem odgovoril v romunskem jeziku. Zahvalil se je najprej dr. Klausu za pri srčen sprejem, nato pa je dejal, da z veseljem prihaja v Avstrijo, da bi tako lahko osebno nadaljeval neposredne stike, ki so se pokazali do sedaj kot pospeševatelj romunsko-avstrijskih odnosov.

V teku popoldneva je sprejel romunskega visokega gosta zvezni predsednik Jonas, nato pa je obiskal kanclerja dr. Klaus, podkanclerja, zunanjega ministra, kakor ministra za trgovino.

Zvečer je priredil dr. Klaus na čast romunske delegacije svečano večerjo. Ob tej priliki je zvezni kancler v zdravici izjavil, da naj bi Avstrija svojo politiko tako vodila, da bi imeli njeni sosedje občutek, da ona zares doprinese svoj delež za ohranitev in zagotovitev trajnega mira.

Romunski vodja Maurer mu je odvrnil, da je v interesu obeh držav odnose prijateljskega sodelovanja stalno poglobljati, kajti prav tako sodelovanje predstavlja istočasno tudi doprinos stvari dobrega razumevanja v Evropi in vobče v svetu.

Romunska delegacija pod vodstvom vladnega vodje Maurerja bo ob obisku v Avstriji podpisala trgovinsko blagovno pogodbo, ki bo začela veljati 1. januarja leta 1966 za dobo petih let.

Težišče pogovorov, ki jih vodijo romunski ministrski predsednik Maurer in njegovi ministri v Avstriji, je predvsem gospodarsko področje. Treba je omeniti, da se je v teku desetih let avstrijski izvoz v Romunijo podeseteril, medtem ko je uvoz za 254 odstotkov večji.

Romunija velja kot zelo zanesljiv in točno plačljiv trgovinski udeleženec. Mnoga avstrijska podjetja so bila in so še udeležena pri tovarnah in napravah v Romuniji.

Ministrski predsednik Maurer je 63 let star, po poklicu advokat in od leta 1954 član centralnega komiteja romunske komunistične partije. V juridičnih zadevah je velik strokovnjak. In prav zaradi tega je bil leta 1956 imenovan za člana Romunske akademije znanosti.

Filipini imajo novega predsednika

Za novega predsednika Filipinov so izvolili Ferdinanda Markosa, ki je bil kandidat in vodja opozicijske nacionalistične stranke in dosednji predsednik filipinskega senata. To je uradno objavila komisija za nadzorstvo volitev.

V politični zgodovini Filipinov je to prvo uradno poročilo komisije o volilnih izidih, kar pripisuje dejstvu, da dosednji predsednik ni hotel priznati zmage svojemu nasprotniku.

Predsednik Macapagal je, preden so objavili to poročilo, izjavil, da bo odstopil šele takrat, ko bo komisija za nadzorstvo volitev uradno ugotovila, kdo je zmagovalac.

Po zadnjih poročilih je Markos dobil 609.000 glasov več kot Macapagal.

Novi predsednik Filipinov Ferdinand Markos je star 49 let in po poklicu advokat. V drugi svetovni vojni je bil večkrat ranjen kot borec protijaponskega odporiškega gibanja. Za svoje junaštvo je dobil tudi šte-

vilna odlikovanja. Prvič je bil izvoljen v parlament leta 1949 kot poslanec, a zatem je bil senator. Sprva je bil vpisan v liberalni stranki, a jo je zapustil 1964 leta, ker se ni strinjal z Macapagalom in se je pridružil nacionalistični stranki.

Gomulka v Jugoslaviji

V Jugoslavijo je prispel na večdnevni uradni obisk poljski ministrski predsednik in vodja komunistične partije Wladyslaw Gomulka. Na beograjskem kolodvoru so sprejeli visokega gosta predsednik Tito s člani vlade.

Leto dni je minilo od zadnjega obiska jugoslovanskega predsednika Tita na Poljskem. Sedaj mu vrača poljski vladni vodja obisk. Tito je v svojem govoru najprej izrazil svoje veselje, da lahko zopet pozdravi v svoji sredi partijsko in vladno dele-

praznovanja 20. obletnice obstoja Druge republike in 10-letnice podpisa avstrijske državne pogodbe, je bilo s povabilom Izvršnega sveta SR Slovenije Narodnemu svetu koroških Slovencev in Zvezi slovenskih organizacij poudarjeno, da želi slovenska vlada gledati na koroške Slovence kot celoto ter da se v polni meri zaveda, njihovega doprinosa k razumevanju med narodi sosedih ter Avstrijo in Jugoslavijo.

Z obiskom predstavnikov koroških Slovencev v Slovenijo bo dosežena brezdvomno nova stopnja meddržavnih odnosov. Da je izrekla povabilo slovenska vlada, da obisku poseben pečat. Gre pri tem končno za slovensko predstavnost, ki prihaja iz Korotana - zibelke slovenstva.

Predstavniki koroških Slovencev v Slovenijo

V petek, dne 19. novembra 1965, se odpeljeta na povabilo Izvršnega sveta Slovenije delegaciji Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij na dvodnevni uradni obisk v Slovenijo. V delegaciji Narodnega sveta so zastopani: dr. Valentin Inzko, dr. Reginald Vospernik, dr. Pavle Zablatnik, Fric Kumer ter dr. Marko Dumpelnik. Delegacijo Zveze slovenskih organizacij pa vodi dr. Franci Zwitter.

Poleg sprejema in razgovorov s predstavniki Izvršnega sveta si bodo ogledali zastopniki koroških Slovencev razne kulturne ustanove ter napravili tudi obisk pri avstrijskem generalnem konzulu v Ljubljani. Predviden je tudi vljudnostni obisk članov delegacije Narodnega sveta pri predstavniku ljubljanske nadškofije.

Papež obišče Poljsko

3. maja 1966 v Čenstohovi — Povabilo s strani poljske vlade

V zadnjem času so mnogo govorili o obisku papeža Pavla VI. na Poljskem. Kakor poročajo sedaj iz Rima, so te vesti, ki so krožile, potrdili uradni vatikanski krogi.

Papež Pavel VI. je zaprosil poljskega primasa, kardinala Višinskega, naj obvesti poljsko vlado, da bi bil vesel, če bi dobil dovoljenje potovati na Poljsko. Sv. oče je sprejel v Rimu na koncilu navzoče poljske škofe in pri tej priložnosti govoril med štiri oči tudi s poljskim primasom Višinskim o tej zadevi.

Papež Pavel VI. je izjavil pri sprejemu poljskih cerkvenih knezov, da bi rad obiskal prihodnje leto, 3. maja, svetišče Čenstohovo ob proslavi tisočletnice pokristjanjenja Poljske. Pri tem je sv. oče postavil edini pogoj, da ga povabi poljska vlada, seveda brez vsakršnih utesnjevanj. Papež je namreč izjavil, da bi z ozirom na odnose med Cerkvijo in državo rajši imel povabilo s strani vlade, kot s strani poljske hierarhije. Kardinal Višinski je zato dobil pooblastilo, naj pismeno sporoči poljski vladi papeževo željo.

gacijo Poljske na čelu z Wladyslawom Gomulkom in predsednikom ministrskega sveta Jozefom Cyrankiewiczem.

Tito je v svojem nagovoru ob sprejemu dejal, da sta obe državi, t. j. Poljska in Jugoslavija bili zmerom aktivni faktor pri prizadevanju za svetovni mir in sta zastopali sorodna in skladna stališča o poglavitnih mednarodnih vprašanjih.

Wladyslaw Gomulka je odvrnil, da je vesel, ker se lahko osebno in neposredno seznanji z življenjem jugoslovanskih narodov in njihovimi dosežki. Narode Poljske in Jugoslavije družijo bratska čustva, ki izvirajo iz daljne in bližnje njihove zgodovine. Gomulka je nadalje dejal, da je zadovoljen, ker bodo pri tem obisku izmenjali mnenja tako o vprašanjih v zvezi z vsestranskim sodelovanjem, zlasti na gospodarskem področju, kakor tudi o aktualnih mednarodnih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

● V soboto, 13. novembra, se je potopila potniška ladja „Yarmouth Castle“, na kateri je bilo 546 potnikov s posadko vred. Ladja se je vžgala na morju pri Bahamskih otokih. Gorela je kakih 6 ur, medtem ko so se druge ladje in letala prizadevala rešiti čimveč potnikov. Pri tej strahoviti nesreči je izgubilo življenje 81 potnikov.

Politični teden

Po svetu ...

ZMAGA LIBERALNE STRANKE V KANADI

V ponedeljek minulega tedna so bile v Kanadi parlamentarne volitve. Po teh volitvah za izvolitev 265 poslancev novega parlamenta je liberalna stranka, ki jo vodi dosedanj predsednik vlade Lester Pearson, dobila relativno večino. Lester Pearson je upal, da bo njegova liberalna stranka dobila absolutno večino. Pri tem pa je na volitvah dobila samo dva poslanca več. V novem kanadskem parlamentu bo 129 liberalnih poslancev, 99 konservativnih pod vodstvom bivšega premiera Diefenbakerja, 21 poslancev nove demokratske stranke ter 16 drugih.

Udeležba na sedanjih volitvah je bila mnogo manjša kakor leta 1962 in 1963. Tedaj se je parlamentarnih volitev udeležilo 80 odstotkov vseh upravičenih volivcev. Na dosedanjih, to je ponedeljkovih volitvah pa je volilo samo 65 odstotkov.

Lester Pearson bo verjetno moral znova sestaviti manjšinsko vlado. Usoda nove vlade bo odvisna od nove demokratske stranke. Njen voditelj je takoj po volitvah izjavil, da njegova stranka ne bo vstopila v koalicijsko vlado, razen če ne bo kake nepredvidene krize. Stranka bo ostala v opoziciji, toda bo podpirala zakone, ki jih bo predložila vlada, o katerih se ji bo zdelo, da so dobri in koristni. Po njegovem mnenju bodo čez osemnajst mesecev znova razpisali volitve.

Konservativni voditelj Diefenbaker je po volitvah izjavil, da je močno zadovoljen, ker Pearson ni dobil absolutne večine. Diefenbaker je lahko zadovoljen še zaradi tega, ker so mu te volitve prinesle sedem novih poslancev.

JUŽNA RODEZIJA RAZGLASILA NEODVISNOST

Južna Rodezija je v četrtek preteklega tedna samovoljno razglasila neodvisnost. To je sporočil po radiu predsednik vlade Ian Smith. Rodezijski guverner Humprey Gibbs, ki predstavlja britansko suverenost, je sporočil, da so Smith in vsi njegovi ministri razrešeni funkcij od trenutka, ko je Smith razglasil neodvisnost.

najbrž ne bo izpolnilo. Toda odgovornost za posledice, ki bi jih imeli ukrepi proti Rodeziji v Afriki in drugod, bo obležala na ramenih tistih, ki bodo te ukrepe sprožili. Ian Smith je končal svoj govor z besedami, da je zgodovina dodelila rodezijskemu ljudstvu herojsko vlogo. „Mi Rodeziji smo zavrgli politiko popuščanja in kapitulacije pred komunisti in afro-azijskim blokom. V Rodeziji bo še naprej plapolala britanska zastava in ljudje bodo še zmeškom peli britansko himno.“ Ian Smith je končal svoj nagovor z vzklikom: „Zivela kraljica!“

Toda kljub temu so premier Smith in njegovi ministri v hipu proglasitve neodvisnosti postali uporniki. Britanski guverner Gibbs je izjavil, da je Smithov razglas v nasprotju z ustavo in še dodal, da se njegova izjava nanaša enako na sodstvo, oborožene sile, policijo in državne uradnike.

BRITANSKI GUVERNER NOČE IZ RODEZIJE

Kakor so poročali še v soboto, 13. novembra iz Južne Rodezije, je predsednik britanske krone, guverner Humprey Gibbs, ostal v Salisburyju, navzlic temu, da mu je Ian Smith po enostranski razglasitvi neodvisnosti ukazal, naj zapusti državo. Smith je namreč dan poprej obvestil Gibbsa, da je njegova oblast kot britanskega guvernerja potekla in da ni sile, ki bi omogočila britanski vladi, da upravlja Južno Rodezijo.

Britanski visoki komisar v Salisburyju je v petek zvečer preteklega tedna izjavil, da bo guverner Gibbs še nadalje opravljal svoje dolžnosti v Južni Rodeziji, ker Velika Britanija meni, da je njen guverner po enostranski razglasitvi neodvisnosti edina zakonita oblast v Južni Rodeziji.

Guverner Gibbs je po navodilih britanske kraljice odstavil Smithovo vlado. Ni izključeno, da bo Smith uporabil silo in morda celo ukazal aretirati britanskega guvernerja, če ta ne bi hotel odpotovati iz dežele.

VARNOSTNI SVET PROTI RODEZIJI

Varnostni svet Organizacije združenih narodov je sprejel na svoji seji resolucijo,

SPOR Z JUŽNO RODEZIJO

Južnorodezijski ministrski predsednik Ian Smith s celotno vlado podpisuje dokument o neodvisnosti dežele.

Spričo teh dogodkov je britanska vlada zahtevala nujno sejo varnostnega sveta Organizacije združenih narodov (OZN), kjer bo iskala podporo drugih držav za uvedbo gospodarskih sankcij proti Južni Rodeziji. Sejo varnostnega sveta so zahtevale tudi afro-azijske dežele.

Razglas o neodvisnosti pravi med drugim, da je zgodovinsko dejstvo, da je od leta 1923 rodezijska vlada izvajala oblast samovlade in je imela vso odgovornost za napredek, razvoj in blaginjo ljudstva.

Ian Smith je po radiu poudaril, da bodo Rodeziji sedaj doletele gospodarske sankcije, a da bo dežela v daljšem razdobju vendarle vzdržala pritisk. Toda marsikaj — je dejal — kar so grozili Rodeziji, se

ki zahteva obsodbo enostranske razglasitve neodvisnosti Južne Rodezije. V tej resoluciji imenujejo to dejanje s strani južnorodezijske vlade kot nezakonito. Resolucijo je predložil jordanski delegat, ki se je še poprej posvetoval z drugimi članicami Varnostnega sveta.

Dokument, ki ga je sprejel Varnostni svet, zahteva naj-generalna skupščina obsodi nezakonito razglasitev neodvisnosti v Južni Rodeziji in naj razglasi za nezakonito sedanjo južnorodezijsko oblast. V resoluciji je tudi rečeno, naj Varnostni svet zahteva od vseh držav, naj ne priznajo nezakonite južnorodezijske oblasti in naj ustavijo sleherni pomoč temu nezakonitemu režimu.

... in pri nas v Avstriji

ZAČASNI PRORAČUN LE „POD STREHO“

Poslanec Ljudske stranke Prinke je najprej ponovno hotel ugotavljati in prikazati vzroke, ki so privedli do nedavne proračunske krize in do padca vlade. Pri tem sta si on in socialistični poslanec Uhlir večkrat „skočila v lase“. Zadnjeimenovani je prav tako kot prej navedeni zastopnik FPOe napadel začasni proračun, češ da so postavke prejemkov netočne; zahteval je tudi izvedbo volilne reforme in se odločno izrekel proti ljudskemu plebiscitu o reformi avstrijskega radia in televizije.

Za njim se je nepričakovano oglasil k besedi finančni minister dr. Schmitz, češ da hoče pojasniti neresnične trditve predgovornikov. Izjavil je, da osnutek proračuna za 1966 ni predvideval nobenih povišanih prejemkov; v njem je le bilo rečeno, da naj bi po možnosti za kritje primanjkljaja (nad 1 milijardo šil.) proučili nekatere ukrepe, tako n. pr. ustalitev primanjkljaja državnih železnic (protestni vzkliki med socialističnimi poslanci), zmanjšanje primanjkljaja pri pošti s pomočjo znižanja izdatkov ali pa spremembe tarif.

Tudi tu so se oglasili SPOe-zastopniki — najglavnejši med njimi je bil notranji minister Czettel — z medklci, češ da naj se minister raje kar naravnost in jasno izrazi in naj pove, da pod „popravo tarif“ misli njihovo zvišanje, proti čemur pa bo SPOe odločno nastopila. Med govorom dr. Schmitza so začeli socialistični poslanci tako glasno vpiti, da je moral prenehati govoriti in je predsednik parlamenta le s težavo duhove zopet pomiril. Poslanec Ljudske stranke Altenburger je pri teh socialističnih „izbruhih“ zavpil: „Tako obnašanje je nevrečno ministra!“ in je notranjega ministra imenoval „jetniškega paznika“.

To je tega tako razburilo, da je ves divji skočil s svojega sedea v vrste sedežev Ljudske stranke naravnost proti Altenburgerju in se v grozeči postavi ustavil tik ob njem. Ker je izgledalo, da bo prišlo do dejanskega spopada, so hitro priskočili sosedi poslanci Ljudske stranke, da bi preprečili vsakršno nepremišljeno dejanje.

Z velikim naporom je bil v „visoki hiši“ red zopet upostavljen in so nadaljevali z debato o predlogu začasnega proračuna. Ponovno je prišlo do precej ostrih besednih spopadov med liberalnim poslancem Zeilingerjem in bivšim ministrom dr. Hurdsonom. Po enajsturni zares burni debati je vendarle prišlo do glasovanja in je bil proračunski provizorij sprejet; proti njemu so glasovali poslanci Liberalne stranke in socialisti Migisch.

KAM PLOVEMO?

Preteklo soboto nas je skoraj strah postalo, ko smo prebirali prve strani tuzemskih dnevnikov, ki so poročali o dolgi petkovski seji parlamenta na Dunaju. Ze naslovi sami — posebno v neodvisnem časopisju — so bili vznemirljivi, prav tako pa tudi njim sledeča poročila o tem zasedanju, pri katerem je za las manjkalo, da ni prišlo do pretepa. Po poročilih očitno je bil potek tokrat še bolj divji kot pa ona parlamentarna seja 1. 1963, na kateri so razpravljali o habsburškem vprašanju.

Glavni predmet razprav in debat tega dneva naj(!) bi bil pretres in odobritev začasnega (prehodnega) šestmesečnega državnega proračuna za prvo polletje 1966. Toda mnogi izmed poslanskih govornikov (vseh je bilo 16) so bili mnenja, da so že na volilnem zborovanju, in so se seveda temu primerno tudi obnašali — kot volilni agitatorji, ne pa kot zastopniki ljudstva! Pri tem so jim nekateri ostali člani „visoke hiše“ prav pridno „sekundirali“ z medklci in kričanjem. In tako ni manjkalo n. pr. izrazov: „Laži!“, „Potvorba!“, „Prevara!“, „Grobokopit!“ itd. Kajne, zelo „častno“ za toliko proslavljani avstrijski parlamentarizem in demokracijo!

Že takoj v začetku je začela opozicija liberalnih (FPOe) poslancev napadati s „težkimi kanoni“. Glavni njihov govornik je ocenil predloženi začasni proračun kot „znak nesposobnosti vladne koalicije“; nadalje je izrekel oster očitke na račun sedanjice vlade, češ da se ni nič brigala in ničesar zares učinkovitega ukrenila proti naraščajoči draginji, kajti od jeseni 1964 do sedaj se je indeks cen življenjskih potrebščin dvignil za deset točk (od 117,7 na 127,7 točk). Tudi ta proračunski provizorij nikakor ni po njegovem mnenju realen, češ da je zgrajen na netočnih postavkah držav-

SLOVENC

doma in po svetu

P. Kamil Požar — umrl

4. novembra je v 85. letu starosti umrl v kapucinskem samostanu v Vipavskem Križu p. Kamil Požar, starosta slovenskih kapucinov. Rajni se je rodil 16. aprila 1881 v župniji Sv. Peter v Savinjski dolini. V kapucinski red je vstopil 1897 v Schwanbergu na Spodnjem Štajerskem. Vse do konca 1. svetovne vojne so v štajersko kapucinsko provinco spadali avstrijski spodnjestajski in vsi slov. samostani. V to provinco sta spadala tudi goriški in kriški samostan. Slovenski bogoslovci so študirali v Gorici in zadnje leto v Celovcu, zato je rajni p. Kamil naredil slovesne redovne obljube 1903 v Gorici, v mašnika pa je bil posvečen 26. septembra 1903 v Celovcu.

Že kot mlad pater je pokazal izredno sposobnost pridigarja in gorečnost v dušnem pastirstvu. Radi so ga klicali župniki na misijone in druge pobožnosti. Deloval je največ po slovenskih župnijah in tudi na Hrvaškem.

Hudo veliko veselje je kazal za slikarstvo, kotlikor mu je pač čas dopuščal in šele smrti mu je vzel čopič iz rok.

Na zadnji poti ga je spremljalo 20 duhovnikov redovnega in svetnega klera ter mnogo vernikov.

Slovenska likovna razstava v Washingtonu

Pretekli mesec so odprli v Washingtonu v Združenih državah Amerike likovno razstavo slovenskih umetnikov. Na razstavi so pokazali svoja dela: akademski kipar France Gorše, ga. Bara Remčeva ter gg. Miro Zupančič, Jože Vodlan in Ivan Bukovec.

Ob otvoritvi razstave je bilo navzoče številno občinstvo ter več uglednih osebnosti. Med njimi zlasti senator Frank Lausche s soprogo. Razstavljena dela so vzbudila pri obiskovalcih nedeljeno priznanje in so vsi občudovali ustvarjalno umetniško silo slovenskih izseljencev.

nih prejemkov in izdatkov. Med njegovimi izjavami je prišlo do številnih ostrih medklincev tako z leve kot tudi z desne.

Napetost v „visoki hiši“ pa se je še bolj stopnjevala med govorom dr. Withalma, poslanca in glavnega tajnika Ljudske stranke (OeVP), ko je bilo iz vrst socialističnih poslancev slišati vedno pogostejše protestne medklce; posebno se je med njimi: „odlikoval“ poslanec Migisch, ki se je tu in tam poslužil že kar nizkotnih izrazov, nedostojnih za vrhovno zakonodajno telo in najvišje predstavništvo ljudstva in države.

Na račun socialistov je dr. Withalm izrekel očitke, da so pripravljeni iti v koalicio in sodelovati tako s komunistično kot tudi z liberalno stranko, in nadaljeval: „Mi (t. j. OeVP) uživamo kot prva vladna stranka že dvajset let zaupanje avstrijskega ljudstva in nismo nikoli tega zaupanja zlorabili — tudi takrat ne, ko smo imeli v parlamentu absolutno večino, kot n. pr. v prvi zakonodajni dobi od 1945 do 1949, in tudi ne v onih zveznih deželah, kjer razpolagamo v deželnih zborih z absolutno večino.“

RADIJSKI PLEBISCIT — POKOPAN?

Kot znano, je na pobudo avstrijskega nezavisnega časopisa bilo lansko jesen po ustavnih določilih izvedeno ljudsko glasovanje glede reforme avstrijskega radia in televizije. Da je to potrebno, se je izreklo več kot 830.000 Avstrijcev — nad vsa pričakovanja velika udeležba.

Po določilih ustave oz. zakona je ta predlog v obliki ljudskega plebiscita prišel pred vlado oziroma parlament, da proučita predložene točke oz. zahteve plebiscita in storita vse potrebno, da bodo uresničene. Osrednja vlada kot tudi parlament sta o tem večkrat razpravljala — sicer ne posebno rada, kajti niti Ljudska stranka, še manj pa SPOe sta hoteli o tem kaj slišati. Medtem pa ko je prva vedno bolj uvidevala potrebo izvedbe radijske reforme, so socialisti kazali vedno manj razumevanja za to in čimdalje večjo zavlačevalno taktiko glede rešitve tega važnega vprašanja.

Po zadnjem padcu osrednje vlade 22. X. tega leta v zvezi s krizo okoli sestave državnega proračuna 1966 se je avstrijska javnost začela zaskrbljeno spraševati, kaj bo s predlagano radijsko reformo. V parlamentu je pred dnevi prišlo do ponovne debate o tem, toda tokrat sta se obe vladni stranki (OeVP in SPOe) — tokrat zares brez potrebe — znašli v složni koaliciji in pustili zahtevo večine naroda po radijski reformi „pasti v vodo“. Toliko opevani demokraciji je bil v avstrijskem parlamentu zadán ponoven udarec!

LIKOVNA RAZSTAVA:

„Gore v sliki“ v Umetniškem domu

Na kratko smo že poročali, da je v Umetniškem domu v Celovcu odprta do 24. novembra, vsak dan od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure slikarska razstava, ki jo prireja Umetniški paviljon iz Slovenjega Gradca, pod naslovom „Gore v sliki“.

Junija letos je slavilo glasilo Planinske zveze Slovenije „Planinski vestnik“ svojo 70. obletnico, ter priredilo v počastitev tega jubileja v Umetnostnem paviljonu v Slovenjem Gradcu razstavo „Gore v sliki“.

To razstavo sedaj ponavljajo pri nas. Razstavo z 68 deli sta pripravila umetnostni zgodovinar France Zupan in upravnik Umetnostnega paviljona prof. Karel Pečko.

Za uresničitev te umetniške razstave v Celovcu imata veliko zaslugo profesorja Egona Wucherer in Siegfried Tragatschnig. Dela za to razstavo so posodili muzeji, galerije in privatniki.

Razstavljene stvaritve nam prikazujejo zanimiv pogled v gorski svet ter pojasnjujejo, kako se je tekom stoletij stalno spreminjalo pojmovanje prirode. Naivne, romantične, realistične, impresionistične, ekspresionistične in abstraktne slike gora so upodobljene v razstavljenih delih.

Času na Slovenskem le eno preprosto, skoro bi rekli fantastično risbo Triglava, ki jo je Friedrich Baraga prinesel na naslovni strani knjige „Oryctographia Carniolica“. V ostalem pa vidimo gore le kot kulise različnih oltarnih slik slovenskih baročnih mojstrov.

Šele meščansko 19. stoletje je prineslo v slikarstvu stvarnejše odnose do narave. Mnogi slikarji so že močno povezani s planinskim svetom in potujejo v gore, da bi jih slikali. Izmed teh naj omenimo Antona Karingerja, ki se je odločil za poklicnega pokrajinskega slikarja. Karinger je ustvaril v letih 1861 do 1870 lepo število slik, ki jih danes štejemo h klasičnim pokrajinskim podobam romantičnega 19. stoletja, tako n. pr. „Pogled na Triglav z Bohinja“, „Bohinjsko jezero“, „Blejsko jezero“, „Stol“ in mnogo drugih umetnin. Iz Karingerjevih slik je jasno razviden prehod iz še baročne vedute preko romantično nastrojene pokrajine do skoro impresionistično naslikanih realističnih skic.

Še izraziteje je slikal slovenske gore naš koroški rojak Markus Pernhart. Ka-

je slovenske gore iz okolice Staničeve kooče.

Slovenski impresionisti kot Ivan Grohar, Rihard Jakopič, in Matija Jama niso skoro nikoli potovali v gore. Zato so oni kakor sploh impresionisti slikali gore v čistih barvah in blesketojoči svetlobi.

Izmed slikarjev planinskega sveta prve polovice 20. stoletja omenimo predvsem Maksa Koželja, ki s svojimi akvareli priča, da je bil pristi poznavelec gora, tako so znani njegovi motivi Kamniških planin.

Po prvi svetovni vojni se je na Slovenskem razvil poleg turizma tudi alpinizem, vendar ta ni našel mnogo odmeva, pri slikarjih. Izjema je Šantlov lesorez iz leta 1927, ki simbolizira borbo mladega

rodu s Triglavom, temačnim, bradatim troglavim starcem.

K slikarjem, ki so med obema vojnama slikali gorske motive prištevamo Eda Deržaja, Frana Tratnika, Baro Remčev. Hinko Smreker pa je znan po lepem številu alpskih karikatur. Odlični pokrajinski slikarji so bili tudi Franc Paulovec, Božidar Jakac, Miha Maleš in Gojmir Krek.

V ostalem je realistična tradicija gorskega slikanja z impresionističnimi vplivi na slovenskih tleh ostala živa do danes. Slikarico Doro Plestenjak-Slano in slikarja Adamiča zanimata predvsem barvna struktura predmeta; gre jima le za izrecno slikarski motiv.

Od tu dalje pa nas vodi samo korak k moderni strukturni študiji, kakor jo srečamo pri slikarju Bogdanu Mešku. Njega ne zanimajo niti panorame niti gorski vrhovi. Umetnika osrečujejo samo abstraktne kompozicije slikanja. B. L.

Gospodarska univerza v Celovcu potrebna

Na glavnem zborovanju Koroške univerzitetne zveze v Celovcu, ki so se ga udeležile visoke osebnosti kulturnega in političnega življenja naše ožje domovine, je imel rektor Dunajske visoke šole za svetovno trgovino, univerzitetni profesor dr. Hans Krasensky strokovno predavanje.

Predavatelj, ki je govoril o gospodarsko-znanstveni univerzi našega časa, je podal v začetku zgodovinski očrt razvoja in definicijo (opredelitev) te znanstvene discipline, potem pa je podal pregled o gospodarskem šolstvu v Avstriji.

Po statističnih napovedih, tako je ugotovil predavatelj, bo v Avstriji manjkalo leta 1980 okoli 16.500 inženirjev, 7000 naravoslovcev 7300 srednješolskih učiteljev, 6000 diplomiranih trgovcev, 4500 narodnih gospodarstvenikov, 3000 visokošolskih učiteljev, 3000 poljedelskih inženirjev, 3000 zdravnikov, 1000 ekonometrov in statistikov, 500 sociologov, pedagogov in psihologov. Na Visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju in za bodočo visoko šolo v Celovcu so posebno zanimive strokovne skupine diplomiranih trgovcev, narodnih gospodarstvenikov, ekonomov in še nekaj visokošolskih učiteljev.

K vprašanju pomanjkanja visokošolskih učiteljev se je predavatelj dr. Krasensky iz njegovega osebnega izkustva izrazil zelo jedrnat. „Mi, če se prav spominjam, smo leta 1925 usposobili za predavanje na visoki šoli 4 ali pet gospodarstvenikov, toda nihče od teh ni ostal v Avstriji. Lani sta bila habilitirana (usposobljena za predavanje na visoki šoli) dva, od katerih je eden že v Aachenu, drugi je šel v Ameriko, toda medtem so ga že poklicali za rednega profesorja v Frankfurt. To bi pomenilo, da nimamo v Avstriji nobenega nadomestka več za učitelje visokih šol. Že več let je na naši visoki šoli prazna ena stolica. Sam

moram poučevati na dveh stolicah, ker manjka učitelj za drugo.“

Celotno sliko stiske v našem primeru je podal govornik s sledečimi podatki: „Samo če napravimo površni račun, bi potrebovali leta 1980 v naših znanstvenih vejah okrog 12.000 ljudi. Če pa pomislimo, kako bi bilo mogoče s 400 absolventi letno zadovoljiti to potrebo, dobimo število 30 let. Tedaj pa ne bomo več v letu 1980, za katero bo veljalo gornje število, temveč že v letu 1995. Vidite torej, da moramo, če hočemo naš račun vsaj deloma v redu izvesti, delo podvojiti. Upajmo, da bo bodoča celovška gospodarska univerza del našega bremena vzela nase...“

Meškova spominska soba

Pred kratkim so v Slovenjem Gradcu v sestavi Sokličevega muzeja odprli sobo, posvečeno spominu Ksaverja Meška. Ker je v bližnjem št. Danijelu nad Poljano in Prevaljami nastal nekaj najznačilnejših Meškovih del in ker je v tej pokrajini (razen vojnih let) živel pisatelj od leta 1921 do svoje smrti, je bil Slovenj Gradec, tudi po

Hočeš veselje veliko storiti, moraš darove že zgodaj kupiti!

KOROŠCI - kupujte vedno le v domačih trgovinah!

svojem obnem kulturnem ozračju in lahki dostopnosti, na moč primeren za ustvaritev take spominske sobe. Razstavljena so pisateljeva dela, bogata osebna knjižnica in nekaj oprave. Fotografije in fotokopije kažejo Meškovo življenjsko pot in odmev njegove knjige med bralci. Muzej hrani tudi zelo bogato pisateljevo korespondenco (od približno 300 adresatov). Slovesnosti, na kateri je o Meškovem življenju in značaju govoril prof. Viktor Smolej, so se udeležili predstavniki krajevnih kulturnih ustanov in šol in predsednik občinske skupščine Slovenj Gradec, ki je z denarno pomočjo omogočila ureditev spominske sobe.

VELIKO TEKMOVANJE VIOLINISTOV IN PIANISTOV

V Rio de Janeiru v Braziliji se je pričelo 10. novembra mednarodno tekmovanje violinistov in pianistov. Sodeluje 20 držav. Za naslov najboljšega pianista se poteguje 45 umetnikov, med violinisti pa tekmuje 50 mladih glasbenikov. V mednarodni žiriji, ki odloča o nagradah, so znani umetniki iz Sovjetske zveze, Francije, Madžarske, Velike Britanije in Poljske.

Tekmovanje bodo zaključili 29. novembra.

Razširili smo naš obrat, zato vzamemo v službo pod ugodnimi pogoji:

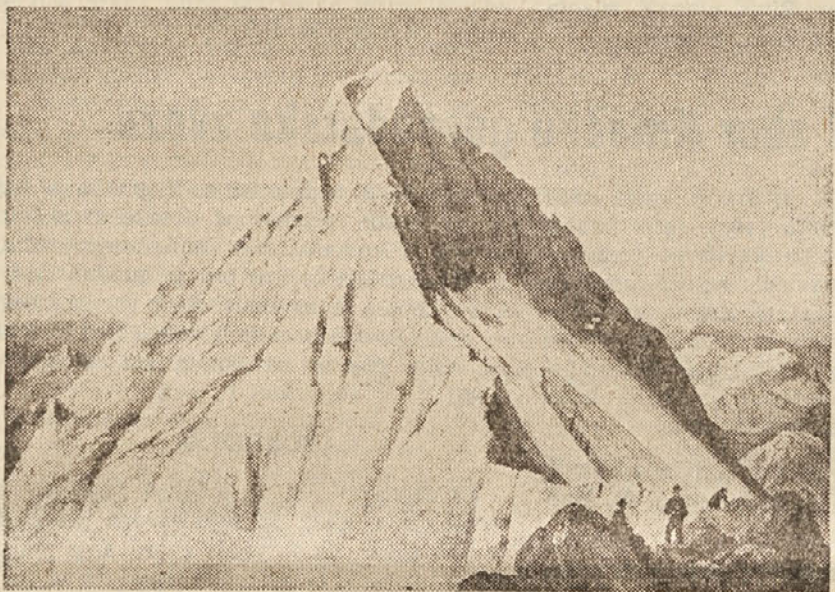
**krojače
šivilje
šivalke**

Za stanovanje preskrbljeno!

Herbert Bednar

Klagenfurt - Celovec, Getreidegasse

(Fortsetzung folgt)

68 razstavljenih umetniških slik prikazuje, kako se je pojmovanje prirode spreminjalo tekom stoletij, to je od gotike do današnjega časa. Največji del podoba izvira iz 19. stoletja, pri čemer so za našo deželo še posebno važne slike umetnika Marka Pernharta. Na sliki vidimo „Triglav“, ki jo je slikar ustvaril leta 1867. Izmed modernih slikarjev umetnikov se odlikujejo predvsem Gojmir A. Kos in Rihard Jakopič.

Mnogo slovenskih romantičnih slikarjev je študiralo na Dunaju, ker je bil Dunaj v tistem času središče romantičnega gorskega slikarstva. Med Slovenci se je razvilo zanimanje za slikanje gora okoli 15. stoletja. Iz te dobe naj omenimo freske, na katerih so naslikane pravljice, za naše pojmovanje naivne slike gorskih vrhov, medtem ko ozadje tvorijo različni pobožni prizori.

18. stoletje je prineslo v odnosu do planinskega sveta močno spremembo. To stoletje lahko nazivamo stoletje nastanka modernega turizma, kar je imelo za posledico odkritje Alp. Alpe opevajo pesniki in pisatelji, slikarji pa jih prikazujejo v svojih podobah.

Ko so v Švici slikarji ustvarili že nešteto vedut (slik) gorskega sveta, najdemo v tem

kor Karinger je tudi Pernhart rasel pod vplivom Dunajske slikarske akademije. Markus Pernhart (1824 do 1871), ki je bil sam strasten hribolazec, se ni zadovoljil gore slikati le iz daljave, temveč je plezal na vrhove in risal njih podobe. Tako je nastala njegova znamenita panorama koroške in vohče najvišje avstrijske gore Großglocknerja, medtem ko so znane iz slovenskega planinskega sveta umetnine: „Pogled s Triglava“, s „Stola“, in s „Smarne gore“ itd.

Proti koncu 19. stoletja se je morala romantična slika sveta umakniti realistični. Izmed slikarjev naj omenimo najbolj znane Ladislava Beneša, ki je slikal planinski svet čisto realistično. Njegova umetnina „Triglav“ je odlična slika najviš-

Die Kärntner Slowenen

Eine Stellungnahme zur Studie Dr. Theodor Veiters über das Minderheitenproblem in Kärnten

Interessant sind auch die von Dr. Veiter veröffentlichten Ergebnisse der Volkszählung 1939, also bereits in der nationalsozialistischen Ära. Diese Volkszählung ergab 1939 um 70% mehr Slowenen in Kärnten, als dies die Volkszählung 1934 auswies. Nach allem, was in der Kriegszeit folgte, muß man annehmen, daß bereits die Vorbereitungen für die Aussiedlung der Kärntner Bevölkerung mit der Volkszählung 1939 begannen, nur wurde die Lebensdauer des 1000-jährigen Reiches auf 12 Jahre verkürzt und die Pläne, die für 1943 und für die Nachkriegszeit bereits geschmiedet waren, konnten nicht mehr realisiert werden. Im vollen Ausmaße müssen wir Dr. Veiter beipflichten, was er über die Aussiedlung und Vermögensbeschlagnahme sagt. Träger dieser Verfolgung waren nicht im Altreich, sondern Kärntner und Steirer. Bei dieser Verfolgung spielten wiederholt auch Besitzneid und Habgier eine wichtige Rolle. In diesem Problem scheint uns auch ein großer Teil der nicht bewältigten Vergangenheit zu liegen.

In einer Sache scheint sich aber Dr. Veiter zu irren. Von den Slowenen wurden niemals Haus- oder Familiennamen zur Grundlage der Zählung verlangt, wohl aber die objektiven Merkmale der Mutter- bzw.

Haussprache. Dr. Veiter meint aber auch hier richtig, daß die Belange der Minderheit eben die Minderheit zu ordnen bzw. zu planen hat, denn man fragt ja auch in Südtirol nicht die Italiener, sondern die Südtiroler selbst.

Sehr vage ist auch die Behauptung Dr. Veiters, daß 1945 die Verordnung über die zweisprachige Schule unter dem Druck der Besatzungsmacht zustandekam und nennt in diesem Zusammenhange die beiden Mitglieder der provisorischen Regierung Tischler und Tschofenig. Dr. Tischler brachte in seiner Broschüre „Die Sprachenfrage in Kärnten vor 100 Jahren und heute“ im Jahre 1957 eine klare und unwidersprochene Darstellung des Zustandes der Schulverordnung 1945. Die Verordnung wurde einstimmig von der provisorischen Landesregierung beschlossen und zwar war die SPOe durch 4 Mitglieder, die OeVP durch 3 Mitglieder und die KPOe durch 1 Mitglied vertreten, die Slowenen hatten in der Person des dr. Tischler ihren Vertreter. Wohl aber muß festgehalten werden, daß die Durchführung der Schulverordnung von der Schulabteilung der britischen Besatzungsmacht überwacht wurde. Es sei in diesem Zusammenhang das Beispiel Gallizien erwähnt, wo ein Schulstreik gegen die Verordnung in-

ABSOLVENTKE GOSPODINJSKIH ŠOL!

Prisrčno ste vabljeni, da se udeležite srečanja, ki bo v St. Rupertu, 23. novembra, ob dveh popoldne z običajnim pisanim vzgojno-poučnim, kulturnim in zabavnim sporedom!

Na svidenje! Pričakujemo vas!

Vabi odbor Zveze absolventk gospodinjskih šol.

KAZAZE

(Blagoslovitev farne cerkve)

Z nestrpnostjo smo pričakovali dne, ko naj bi se zbrala vsa farna družina v eni cerkvi. Saj smo bili do sedaj tako razdeljeni, da smo v dveh cerkvah obhajali nedeljsko božjo službo. To je bilo za gospoda tudi bolj težavno.

Na dan Kristusa Kralja je bil za našo faro velik praznik. Tega dne nam je milostljivi gospod kanonik Aleš Zechner slovesno blagoslovil našo povečano in prenovljeno farno cerkev. Ob tej priložnosti se mu zahvaljujemo za lepe nauke, ki nam jih je zasadil v srce. Skušali se bomo po njih ravnati. Zahvaljujemo se tudi gospodu dekanu Kristofu Štencu, ki je delo začel, ko se oskrboval še našo faro. Gospod dekan je prišel kljub hudi zaposlenosti na ta veliki praznik, da smo ga tako lahko bolj slovesno obhajali. Hvaležni smo tudi gospodu Vinku Zaletelu, ki je pomagal v spovednici, pa tudi nekaj slik je naredil od naše cerkve, katere bo gotovo še kje pokazal. Hvala tudi našemu bogoslovcu Anzeju, ki je tako lepo sodeloval; pa še Toneju in Pepiju našima učencema iz Slovenske gimnazije, ki sta stregla tako marljivo pri vsem bogoslužju.

Zahvaljujemo pa se tudi pevcem za njih krasno petje, saj so z njim polepšali celo slovesnost. Posebno smo bili ganjeni, ko so zapeli pesem „Ti si Peter, skala“. Bog naj jim povrne njih trud in prizadevanje.

Se posebno se zahvaljujemo našemu gospodu provizorju Florijanu Zergoju, ki se ni ustrašil, ko je prišel v našo faro in prevzel toliko dela in skrbi. Čeprav je gospod provizor bolehen, se je močno potrudil, da smo lahko že letos obhajali to slovesnost.

C. g. Zergoj: „Ves trud naj vam poplača Vsemogočni. Mi farani se vam hočemo oddolžiti s tem, da bomo zvesto poslušali vaše nauke in se po njih tudi ravnali, ker vemo, da se boste tega plačila najbolj razveselili. Boga bomo pa prosili, da bi vam podelil bolj trdno zdravje in da bi še dolgo v naši lepi cerkvi tako goreče oznanjali božjo besedo.“

Našo slovesnost smo zaključili z zahvalno pesmijo, ki so jo iz hvaležnosti peli vsi navzoči v cerkvi.

Sedaj bomo zares z veseljem prihajali v ta lepi božji hram. Veseli so gotovo tudi nekdanji prebivalci Brez, kar jih je še v bližini, ker imajo na stropu in na koru cerkve lep spominček od njih cerkve z Brez. Zato bodo tudi rajši prihajali ob nedeljah k nam k božji službi.

Sedaj pa bi imeli še eno željo, da bi tisti, ki včasih zunaj cerkve postajajo, vsi v cerkev prišli, ker sedaj ne bo več izgovora, da v cerkvi ni prostora.

Kdor za kristjana se ima,
naj v cerkev se poda,
saj vsakemu vest veli,
da se naj zavpovedi drži!

V prihodnji številki pa sledi članek o zgodovini kazaške cerkve in o vseh, ki so posebno sodelovali pri prenovitvi.

DOBRLA VES

Dne 21. novembra bo v prostorih hotela Rutar v Dobri vasi veselica s plesom. Igrajo Mežičani.

Začetek ob 18. uri. Vsi prisrčno vabljeni.

ZVABEK

(Podjunska železnica in cesta do Doba)

Podjunska železnica vozi že eno leto iz Pliberka v St. Paul in obratno. Te železnice se mi Zvabekarji močno poslužujemo, samo težava je v tem, ker nimamo prave poti do postaje Doba. Zato zahtevamo od merodajnih oblasti, da bi cesto zgradili tako, da bi lahko prišli naravnost na postajo. Sicer, kakor nam je znano, imajo v načrtu cesto, ki bi šla od Bidre vasi po grabnu pod Bošankom. Skozi ta grdi graben bi morali zgraditi pet mostov. Ta načrt pa mi Zvabekarji odločno odklanjamo, ker je ozemlje, po katerem bi šla cesta, močvirnato in v senci, ter je jako oddaljeno od dobške postaje. Zato predlagamo in zahtevamo, da se zgradi cesta, ki bi šla po črti električne napeljave čez Lucijski graben in naravnost na

Pri nas na Koroškem

postajo Dob. Na ta način bi se močno skrajšala razdalja, saj gre skoraj za en kilometer; ozemlje je suho, leži na sončni strani, razvidno; pa še to prednost ima, da bi bilo tu potrebno zgraditi le en most.

Če so lahko za železnico zgradili tak most, zakaj ne bi bilo to možno tudi za cesto, ki je danes tako važna. Poleg tega bi odpadlo še onih pet mostov, ki bi jih morali graditi na tako težko preglednem ozemlju.

Naše zahteve smo postavili pri vsakih volitvah in to potrdili celo s podpismi. Tedaj so bile občinske in deželnozbornske, sedaj pa so pred durmi zopet državne volitve. Zato prav sedaj to zahtevo ponavljamo, naj bi zgradili cesto naravnost do postaje.

Pred leti je bila predvidena železnica skozi Zvabek in Labot. Ker to niso uresničili, pa zahtevamo, da vsaj cesto tako izpeljejo, da bomo lahko prišli po cesti na postajo Dob.

Že pred 35 leti, ko so izboljševali cesto, to je, ko so nekatere klanke odpravljali, smo Zvabekarji zahtevali skrajšano pot naravnost na vas Dob. Takrat nam niso ugodili. Tedaj je dejal gradbeni vodja, da ga je sram, ker se samo popravlja, kajti to je veliko stalo in izboljšanje je le malenkostno. „Če bi gradili po vašem načrtu,“ je rekel gradbeni vodja, „bi tudi ne stalo nič več kot to stalno popravljanje, ponosen bi bil na novo cesto, ki bi šla po suhem na soncu in bi bila tudi krajša.“

Zakaj pravzaprav gradimo ceste? Zato, da bi bilo s tem ljudstvu pomagano in s tem tudi olajšane njih zveze s svetom. Mi smo mnenja, da se morajo upoštevati zahteve prebivalstva.

Slišimo tudi godrnjanje inženirjev, da ne marajo drugega načrta, kot onega, ki smo ga že zgoraj opisali (Bidra ves po grabnu pod Bošankom). Sedaj pa vprašamo te gospode? Za koga se pravzaprav ceste gradijo? Menimo, in tako smo prepričani, da tudi oni tako mislijo, da jih gradimo za prebivalstvo in ne za te gospode, ki se pravzaprav še več vozijo, in jim je tudi lepa cesta ljubša.

Poglejmo samo, kako idealna je sedaj cesta od Suhe proti Labotu, odkar je zgrajena čez Črešnikov graben. Prav tako bi se dala zgraditi tudi cesta čez Lucijski graben.

Tako zahteva prebivalstvo Zvabeka in naj se to tudi upošteva!

ŠMIKLAVŽ OB DRAVI

Vsem koroškim Slovencem sporočamo, da je v ponedeljek, 15. novembra, umrl na Rogaču, v fari Šmiklavž ob Dravi gospod Rutar Janez, omdotni dolgoletni organist in cerkovnik.

Pogreb Rogačevega očeta je bil v četrtek, dne 18. novembra 1965 v Šmiklavžu ob Dravi.

DOPIS Z DUNAJA

(Prof. Vilko Rus — umrl)

V soboto, 23. oktobra, je umrl v Kranju g. prof. Vilko Rus zadet od možganske kapi.

Kako vesel je bil še ob svoji 45. obletnici mature, ki jo je obhajal skupno s svojimi sošolci letos poleti.

Rajni je bil brat znanega opernega peva-basista in prof. v pokoju Marijana Rusa. Kakor njegov brat Marijan, tako se je tudi Vilko poleg svojega vzgojnega poklica udeleževal kot pevec-tenorist. Bil je zelo iskren družabnik. Pokojni Vilko Rus je bil sošolec rožeškega gospoda župnika Nika Marktla.

Zapušča ženo in dva otroka, in sicer: sina, ki je zdravnik in hčerko Marijanco, uradnico v Kranju.

Ob tej priložnosti izrekajo žalujoči družini in g. prof. Marijanu Rusu njegovi znanci in uredništvo naše globoko sožalje.

Občni zbor Kmečke gospodarske zveze

Minul četrtek, 11. t. m., je imela naša stanovska organizacija svoj letni občni zbor. Zbralo se je lepo število gospodarjev in še gospodinj in sprejelo najprej pozdrav predsednika Frca Kumra, nakar je slednji podal besedo prvemu referentu k osnovi „Kmetija ali farma“. Vsi vladnost načelnih razmotrivanj prinašamo glavne misli govornikov v posebnem članku.

Sledil je drugi referat „Živinozdravnik o moderni živinoreji“, podan po g. dr. Marku Dumpelniku.

Z nenavadno ljubeznijo se je naš znani strokovnjak posvetil vprašanju umne živinoreje. Naglasil je, da je to naš glavni dohodek in da je solidno znanje umne živinoreje glavni pogoj rentabilnega kmetijstva. Predvsem naj živinorejec ve, da ima opraviti z živimi bitji, ki rabiyo vso njegovo ljubezen in pozornost. Žival hoče čutiti, da jo oskrbuje dober človek. Nato je govornik prešel na živinski trg in med drugim podčrtal, da raste povpraševanje po plemenskih živalih. Pričakovati je, da bosta Amerika in Rusija še bolj nastopali kot kupca plemenske živine na evropskem trgu. Vzreja živali se prične — je govornik nadaljeval — že pri teletu v kravji, vsled česar je zdrava vzreja breje krave izredno važna. Pri teletenju je treba strokovnjakov, ki vedo, da je komaj rojena žival še brez antibacičnih snovi in je zato dovzetna za infekcije vseh vrst. Prvi antibacili so v „mlezu“, ki bodo prvo teletovo mleko. Ze kmalu je treba dajati teletu dobrega sena, da se privadi želodec suhi hrani. Poleti je zanj dobro skisano posneto mleko. Dorasčajoče živali morajo redno na zrak. Sončni žarki so za rast izredno potrebni. Tudi je potrebno redno gibanje. Mlade živine ne pitaemo. Važna je nega parkljev, sicer

SELE

Dve blagi ženi sta nas zapustili in se preselili v večnost. Kar zaporedoma so jima peli zvonovi v slovo.

V petek, 12. novembra, je preminila šele 65-letna Lukanova mati, Marija Dovjak na Srednjem Kotu. Lani je prestala operacijo raka in se je potem kar dobro počutila. Zadnji mesec pa je bolezen izbruhnila z vso silo, jo priklenila na bolniško posteljo in ji končala življenje. Od leta 1933 je živela v srečnem zakonu, lepo vzgojila vseh šest otrok, vse hčere poslala v gospodinjsko šolo k šolskim sestram v St. Jakob. Stiri od njih so že poročene.

V soboto navrh pa je v Gospodu zaspala Marija Male. Rodom Šošnova v Slovenjem Plajbenku se je leta 1913 poročila s Tomkovim Janezom Male, gostilničarjem, p. d. Honzejem na Zvrhnjem Kotu. Pridna gospodinja je z delavnim močem dvignila hčo do blagostanja. Zavedna družina pa je bila hitlerjancem trn v peti, zato je bila izseljena. Po povratku je mož decembra 1945 na poslednjih koncentracijskega taborišča umrl, vdova pa je mirno živela ob dobri oskrbi omožene hčerke. Dopolnila je 84 let. Njeno zadnje mesto je v grobu rajnega moža.

Obilna udeležba pri obeh pogrebnih je dokazala, kako sta bili pokojnici splošno spoštovani in priljubljeni. Saj sta pa tudi bili zgledni verni slovenski ženi! Takih žen in mater nam Bog še daj!

POROČILA

Za govorom, ki je splošno zanimal, je sledil občni zbor. Iz tajnikovega pregleda je bilo čutiti, da so večja zborovanja poučna in uspešna, če se nanje temeljito in vsestransko pripravimo. To kažejo predvsem škocijanski enodnevni tečaji. Strokovni članki v listu bi morali biti rednejši in bolj smotni in bi treba zanje večje skrbi. Predavanja gospodarskih strokovnjakov na zborovanjih in na gospodinjskih šolah bi lahko bila rednejša.

Okrajna svetnika Domej Ignacij in Foltej Waldhauser sta nato podala svoji poročili. Svetnik Domej je iz velikovških okrajnih sej poročal najprej o projektiranem naftovodu, ki bo prerezal podjunska polja. V okviru pomoči po poplavih oškodovanim je velikovski okraj prevzel iz gornje Koroške 40 glav živine v zimsko krmljenje. Akoja pocenjenih umetnih gnojil se nadaljuje in je zanj med gospodarji veliko zanimanje. G. Waldhauser Foltej je poročal za celovški okraj, ki je imel v pretekli dobi številne seje. Posebno pozornost so okrajni svetniki posvečali vprašanju umne živinoreje, izboljšanju gozdov, samostojni kmečki bolniški blagajni, škodi po poplavih i. dr. Pri akciji za utrjevanje posestev (Besitzfestigungsaktion) so bile na vrsti občine: Sele, Radiše in Slovenj Plajberk. G. Waldhauser je naglasil, da slo-

Likovna razstava:
„Gore v sliki“

Umetniška podoba slikarja Antona Hayneja. Slika kaže Kranj s Karavankami v ozadju. Slika, ki visi sicer v Ljubljanski narodni galeriji, lahko sedaj občudujemo na razstavi v Umetniškem domu v Celovcu.

venski kmetje niso v ničemer zapostavljeni, samo se morajo pravočasno brgati za razpisane akcije.

NOVE VOLITVE

Sledile so volitve novega odbora. Vanj so izvoljeni sledeči odborniki:

predsednik Fric Kumer, mladi Črčej, Blato,
podpredsednik Galob Anton, Pavlin, Malošče,
tajnik dr. Marko Dumpelnik, Celovec-Šteben,
tajnik namestnik dr. Vinko Zwitter, Celovec,
odborniki:
župnik Jože Koglek, Škocijan,
Lepušić Janko, Rožek,
Kordec Štefan, Globasnica,
Gregorič Lojz, Globasnica,

Oltz Franc, Brnca,
Wutej Franc, Ločilo,
Waldhauser Valentin, Slov. Plajberk,
Ogris Janko, Kotmara ves,
Wutte Karel, Breška ves,
Domej Ignac, Rinkole in
Tolmajer Janko, Radiše.

Med slučajnostmi se je sklenilo, da bo v Narodnem svetu zastopal zvezo g. dr. Marko Dumpelnik. Večja skrb mora veljati vprašanju slovenske kmetijske šole, ki nam je neobhodno potrebna. Osrednji odbor mora nadalje o problemu enotnih vrednosti posestev (Einheitswerte) gospodarje točno informirati. Tudi bo treba bodoče volitve v kmetijsko zbornico čimprej pripravljati z dobrimi strokovnimi zborovanji.

Lopo uspeli občni zbor je predsednik zaključil z zahvalo vsem sodelujočim.

Kmetija ali farma

Premalo skrbno si zastavljamo to vprašanje. Kam šli veliki kmetijski razvoj? Ali je ob njegovem koncu iz naše kmetije postala farma ali kolhoz, ali pa se je kmetija uspešno branila in uveljavila? Trenutno smo še sredi burnega razvoja. Ali ga moremo mojestriti in če ja, kako?

Ves svet je postal danes eno samo tržišče in to spričo izrednega tehničnega razvoja zadnjih desetletij. Vsaka država zamore teoretično uvažati in izvažati v vsako državo. Tako obstoja tudi svetovni trg za žavo. Tako obstoja tudi svetovni trg za agrarne pridelke kakor žito, meso, mleko, sladkor, riž in slično. Na svetovnem agrarnem trgu so trenutno merodajne za pšenico Združene države in Kanada, za meso Kanada in Argentina, za živino, volno in delno žito Avstralija in Nova Zelandija. Te države imajo v svojem agrarnem gospodarstvu velike prednosti. Posetstva so večinoma veleposestva, farme, in na njih so pričeli z investicijami in mehanizacijo že v prvih desetletjih tega stoletja. Med prvo in drugo svetovno vojno so te države zamogle obseg obdelane zemlje še razširiti in po drugi svetovni vojni sprejeti še desetisoče priseljencev, ki so jih zaposlile na svojih farmah. Ves ta razvoj omenjenih držav je še podpirala spretna agrarna politika vlad. Danes te države diktirajo cene na svetovnem agrarnem trgu. Mehanizirano in specializirano kmetijstvo je proizvodne stroške bistveno pocenilo in tako zamorejo prodajati svoje pridelke po razmeroma zelo nizkih cenah. Na svetovnem trgu je v primeri z našimi cenami pšenica polovico cenejša, mleko za tretjino, surovo maslo za desetino, sladkor za četrtno. To pomeni, da so države, ki dražje proizvajajo svoje pridelke, gospodarsko stalno ogrožene. Čim bi odprle svoje meje uvozu s svetovnega trga in če bi tudi drugače ne ščitile svojega kmetijstva, bi kmetijstvo teh držav v prvih desetletjih dobesedno izgnilo.

Kako se ščiti Evropa pred svetovnim agrarnim tržiščem, ki grozi s svojimi nizkimi cenami? Agrarna politika evropskih držav je različna, a ima taisti učinek: zaščito domačega kmetijstva. Anglija in Holandija dovolujeta sicer agrarni uvoz, a doplačujeta iz agrarnih fondov k nizkim svetovnim cenam. Države evropske gospodarske skupnosti imajo za to poseben skupni agrarni fond, iz katerega ščitijo cene svojih kmetijskih pridelkov. Ostala Evropa se je obdala s carinskim zidom, ki brani

poceni uvoz, in dovoljuje še neposredne subvencije kmetijstvu ali vsaj posreduje nizko obrestovane kredite kmetom. Naša Avstrija si skuša pomagati po vzorcu Nemčije s tako imenovanim zelenim načrtom, ki predvideva neposredno gospodarsko pomoč kmetijstvu. Spričo zastopa svetovne agrarne trgovine ščitita celo Amerika in Kanada svoje farmerje z odkupom odvečnih množin žita in mesa in njihovim hranjenjem v silosih oziroma ledenicah. Vrh vsega podelujeta farmerjem podporo za neobdelane areale.

Tako torej moremo razumeti težave avstrijske agrarne politike. Zeleni načrt stopnjuje svoje zahteve z vsakim letom, visoke uvozne carine pa ščitijo agrarne cene. Seve se vse to godi ob nevolji delavcev in drugih konzumentov, ki nočejo razumeti, da morajo na ta način plačevati svoj delež k vzdrževanju kmetijstva. Spremembe agrarne strukture v Avstriji govorijo svojo resno besedo. Število ljudi, zaposlenih v kmetijstvu, še vedno pada, istotako pada število malih kmetij do obsega 10 ha, raste pa število kmetij večjega obsega. Število samokmetij je vedno manjše, vedno več kmetov si pomaga z dodatno obrtjo ali drugačno zaposlitvijo, da se ohranja na kmetiji. Nesporo pa raste hektarski pridelok žit in okopavin, proizvodna količina mleka na kravo kakor tudi celotna produkcija mleka. Vzporedno s to porastjo se zvišuje uporaba umetnih gnojil in močnih krmil. Istotako napreduje kmetijska mehanizacija. Vedno več je v kmetijstvu traktorjev, motornih kosilnic, roderjev, mehaničnih mlakilnic, molznih strojev, elektromotorjev.

Nekazani razvoj bi bil usmerjen v smeri k farmam. Treba je še premisliti, da se bo državna pomoč kmetijstvu zamogla le težko zviševati. Od farmerjev morajo torej kmetije prevzeti njihov trgovski način gospodarjenja, ki ga narekujejo svinčnik, števila, tržno poročilo in strogo računstvo. Sani si kmetije zamorejo izdatno pomagati z disciplinirano vzajemnostjo v produkcijskem, prodajnem in kreditnem združenstvu. Kulturna samopomoč veleva temeljito strokovno, splošno in še značajnostno šolanje mladega kmetijskega naraščaja. Končno pa bo odločila o usodi kmetijstva še kmetova ljubezen do zemlje, narave in stanu. Iz te ljubezni bo pripravljen doprinesi za obstoj svojega doma tudi žrtev, trpljenje in potrpljenje. Tako sme biti njegov pogled v bodočnost kmetijskega razvoja kljub sencam veder in sončen.

dro

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PETEK, 19. 11.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti zbira Blaž Singer. S knjižne police... Literarna oddaja prof. Janka Messnerja. — SOBOTA, 20. 11.: 9.00 Od pesni do pesni — od srca do srca. Voščila. — NEDELJA, 21. 11.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 22. 11.: 14.15 Poročila, objave. Kaj smo pripravili? Pregled spreda slovenskih oddaj za tekoči teden. Športni mozaik sestavlja Mirko Bogaraj. 18.00 Za našo vas. — TOREK, 23. 11.: 14.15 Poročila, objave. Žena in dom. — SREDA, 24. 11.: 14.15 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 25. 11.: 14.15 Poročila, objave. Poje dvojni kvintet iz Sell Prof. Marijan Rus: Četrtekovo petminutno razmišljanje o svetu in ljudeh. — PETEK, 26. 11.: 14.15 Poročila, objave. Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. Domače vesti zbira Blaž Singer. Iz ljudstva za ljudstvo.

Ob obletnici smrti J. F. Kennedyja

22. november bo ostal zgodovinski dan za Združene države. Strel iz Oswaldove karabinke je ugasnil življenje 35. predsedniku, prvemu katoličanu demokratične države.

Veliki pokojnik J. F. Kennedy, prijatelj svetovnim demokratičnim narodom in pošten voditelj svojemu ljubljenu narodu, je na usodni dan v svojem takorekoč poslovnem nagovoru med ostalim dejal tudi sledeče besede:

„Civilizacija je borbena tekma med napredkom in katastrofo. Borba med dobrim in zlom, zato je naš cilj, da gremo po poti za napredkom.“

Če bo naš narod strnjen in močan, lahko svet računa na našo pomoč, če bomo razklani in slabi, svet ne bo imel od te slabosti koristi. Mi smo narod v strnjenih vrstah, budno pazimo na vrata v obzidju, ki odpirajo pot k svobodi.

Veliki pokojnik ni slutil, da so te besede svarilo in zgodovinska oporoka narodu, na katerega je gledal s prikrito skrbjo. Tu je tudi pričetek tragedije in njen konec.

Klanja se narod, s sklonjenimi glavami molči ostali svet, da bi pokojnemu predsedniku J. F. Kennedyju pokazal in izkazal hvaležnost in spoštovanje za neutrudljivo delo v času njegovega tako kratkega in plodonosnega vladanja.

Njegova obletnica je prvi opomin v grozeči atomski atmosferi, je pa tudi spomin, preko katerega ne bo mogel niti narod, še manj pa svet.

Naj v miru počiva!

Naslednje nam kaže, kako nedoumljiva so življenjska pota, koliko sličnosti nudi življenje, preko katerega gremo površno in brez zanimanja. Primerjava življenjskega dela dveh velikih mož, ki ju je rodila Amerika, Abraham Lincoln — John F. Kennedy:

— V letih srednje moške starosti je bil Abraham Lincoln izvoljen za predsednika leta 1860.

— Težnja po združitvi narodov juga ter enakopravnost črne rase sta bili njegov glavni cilj.

— V družini se je rodilo četrto otrok, med katerimi sta dva umrla.

— V času vladanja v Beli hiši je soprogi umrl otrok.

— Petek je bil dan, na katerega je bil umorjen v navzočnosti svoje žene.

— Njegov naslednik je bil senator iz južne države z imenom Johnson.

— Andrew Johnson je bil rojen l. 1808.

— Morilec J. Willkie Boath je bil rojen leta 1839.

— Bil je umorjen, predno je prišel pred sodišče.

— Lincolnova tajnica z imenom Kennedy mu je odsvetovala, da gre v gledališče.

— Bil je ubit s strelom v zadnjo stran glave in po umoru je morilec zbežal iz gledališča v neko skladišče, da se skrije.

Toliko sličnih naključij težko najdemo v življenju.

Maks Simončič

Schröder v Parizu

Francoski zunanji minister Couve de Murville in zahodnonemški zunanji minister Gerhard Schröder, ki je prispel v četrtek, 12. novembra, na dvodnevni uradni obisk v Pariz, sta se pogovarjala predvsem o Evropi in nemškem problemu.

Od evropskih vprašanj sta posebej razpravljala o krizi v Evropski gospodarski skupnosti (EWG=EGS) in o odnosih med Vzhodom in Zahodom. Kakor so poročali, je Schröderja posebno zanimalo izvedeti od svojega kolega, kakšni so bili vtisi Couve de Murville z nedavnega uradnega obiska v Sovjetski zvezi. V Bonnu je namreč obisk francoskega zunanjega ministra v Sovjetski zvezi povzročil precej živčnosti, saj je pokazal, da so francosko-sovjetski odnosi na dobri poti. Bonnski krogi so dali uradno vedeti, da se jim zdi, da sta šli Francija in Sovjetska zveza dalje, kot pa so to storile druge zahodne države.

Komentarji vseh pariških listov, kakor tudi bonnski tisk, ugotavljajo, da so se v pogovorih, ki sta jih imela v četrtek in petek minulega tedna zunanja ministra Francije in Zah. Nemčije, Couve de Murville in Schröder, pokazala globoka nasprotja v politiki vlad obeh dežel.

— — —
Kongoški parlament je z večino glasov izrekel nezaupnico vladi, ki jo je bil sestavil Evarist Kimba po odstavitvi bivšega ministrskega predsednika Combeja. Predsednik kongoške države Kasavubu je znova poveril sestavo vlade Kimbi. Ta pa je ponudbo državnega predsednika sprejel. Proti Kimbi je namreč glasovalo 134 poslancev, zanj pa je bilo le 121.

PLIBERK

(Prireditve)

V nedeljo, dne 21. novembra 1965, bo ob pol tretji uri popoldne kulturna prireditev pri Schwarzelnu v Pliberku. Sodelujeta godalni kvintet in „Koroški oktet“ iz Raven. Gostom v pozdrav bo zapel pevski zbor domačega slovenskega prosvetnega društva. K udeležbi pristrčno vabi odbor.

BLEIBEN SIE
AM
LAUFENDEN

A&O

vom 19.—25. November 1965

A&O Bratheringe
400 g
vorzüglich gewürzt

1 Dose

9.50

A&O Inländer-Rum
38 Vol. %
mit feinem Aroma

0,5 l Flasche

19.50

inkl. Getr. St.

Manner Koch- und
Speiseschokolade
in der bekannten Qualität

400 g Tafel

9.60

Kalterer See

ein herber Rotwein aus Südtirol

1 l Flasche

18.-

inkl. Getr. St.

Unverbindliche nicht kartellierte Richtpreise

Puch-, Sissy-, Ponny- in Mobylette-mopede
motorna vozila, ženska, moška in mladinska
športna kolesa v veliki izbiri — po najnižjih
cenah — naročite pri domači tvrdki

Johan Lomšek

št. Lipš, Tihoja 2, P. Dobila ves — Eberndorf,
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

SOCIALNA SOLA:

Katoličani in delavsko vprašanje

Predvsem so se katoličani opredelili v dve naziranj, kako pomagati to vrašanje rešiti. Med lastniki velikih gospodarskih podjetij v tej dobi je gotovo bilo mnogo dobrih in vernih kristjanov. Toda duh časa je bil globoko prepojen z liberalizmom, ki je vsakemu pustil svobodo tudi v verskem naziranju. Razumljivo je zato, da je bilo med njimi mnogo takih, ki so se navzeli tega liberalnega duha in zagovarjali mnenje, da so razmere pač posledica gospodarskih zakonov, proti katerim ni mogoče ničesar ukreniti. Tako za delavstvo težko stanje je pač naravno in zato prav nič proti božjim postavam. Ker pa so ti gospodarski zakoni mnogokrat zares le preveč trdi, zato je treba pomagati delavcem s krščansko ljubeznijo in z dobroteljnimi ustanovami.

„Verni“ kapitalisti

Ti „verni katoliški kapitalisti“ torej niso mogli spoznati, kje je jedro socialnega vprašanja, ker so bili preveč otroci svoje časa, ki je bil v resnici zelo poganski. V svoji dobri veri so hoteli vso skrb, kako pomagati ubogim, naložiti samo na ljubezen, kakor da bi ljubezen morala pokrivati krivice, ki jih zakonodajci niso le molče trpeli, temveč včasih celo dobavali, kakor o tem piše papež Pij XI.

Seveda je pa bilo med katoličani tudi mnogo takih, ki so imeli za nove razmere le malo ali nič razumevanja. Vsaka zahteva po socialnih reformah se jim je zdela preradikalna in so v vsakem prizadevanju za zboljšanje razmer videli nevarnost komunizma in prevratnosti. Ti so s svojim zadržanjem kot katoličani bili Cerki v največjo škodo in oviro pri socialni obnovi, ker so popolnoma preslišali opomine in kliče cerkvenega učiteljstva.

Mnogo naprednejša je bila druga skupina krščanskih sociologov, ki je imela mnogo zagovornikov zlasti med Nemci, Francozi in Belgijci. Ti so učili, da je delavsko vprašanje ne le vprašanje ljubezni, temveč predvsem vprašanje pravice. Delavcem se godi krivica. Zato je država, katere naloga je čuvati splošno blaginjo, dolžna, ne le na splošno braniti pravico in zabranjevati zlorabe, kot so nekateri mislili, temveč mora stalno pomagati delavnim stanovom s pravičnimi socialnimi zakoni. Razmerje med delavci in delodajalci je treba urediti s pravičnimi socialnimi zakoni, ne pa vsega prepustiti dobri volji in usmiljenju delodajalcev.

Tako vidimo, da je bilo v času druge polovice 19. stoletja med katoličani sicer mnogo dobre volje in tudi prizadevanj, kako najti pravo rešitev, ki bi bila trpečim delavskim množicam v olajšanje. Toda duh časa in sila brezbožnih naziranj so silno ovirale Cerkev pri njenem prizadevanju. Mnogo odličnih cerkvenih in svetnih učiteljev

ZA MLADINO IN PROSVETO

V boju proti alkoholu

Še ni dolgo, ko smo videli na javnih krajih in cerkvenih vratih plakat, ki je predstavljal mladeniča, ki v pijanski strasti pije iz steklenice. Poleg pa je bil poziv na „boj proti alkoholu“.

Zdi se sicer, da so v starih in lepih časih mnogo bolj popivali in za alkohol mnogo več izdali. Morda je to vsaj na podeželju res, ko skoraj ni več kroničnih pijancev, ki bi večer za večerom presedeli v gostilni ob glažku rujnega vinca ali šilu (kozarčku) žganja. Tudi mladina, ki se zbira v gostilni, se bolj omejuje na brezalkoholne pijače ali pivo. Zlasti mladina, ki goji šport se v veliki meri odpoveduje uživanju alkoholnih pijač. Vsekakor je treba priznati, da vrši prav v tem šport veliko in hvalevredno poslanstvo.

In vendar v naši državi — podobno je tudi drugod — uživanje alkoholnih pijač stalno narašča, kot dokazujejo uradna poročila. V letu 1963 je bilo v Avstriji potrošenih 9,2 milijardi šilingov za alkoholne pijače. Poleg moremo prišteti še nadaljnje štiri milijarde, ki so bile potrošene za alkoholizmu podobnemu pojavu — nikotinu. Zares velike vsote narodnega premoženja so „zavržene“, ko je na drugi strani toliko potreb privatnega in javnega značaja.

Pomislimo le na družine, ki imajo v svoji sredi „takšne parasite“, ki na račun družine strežejo svoji alkoholni strasti. Koliko družinskih sreč je uničenih in koliko uničenih ali vsaj izkvarjenih življenj povzroči alkoholizem v takih nesrečnih družinah.

In v narodnem gospodarstvu: lanski državni proračun za ljudsko zdravje je znašal le 284 milijonov šilingov, zakon o boju proti tuberkulozi pa je moral biti odložen, ker za to ni bilo denarne podlage. Podobno je s krediti za zakon o epidemiji, čeprav bi zadostovalo za to le morda četrt milijona šilingov. Ali pa pomislimo na kulturne ustanove, ki morajo biti iz leta v leto zapostavljene v državnem proračunu, ker ni potrebnih kreditov. Kaj bi mogla država s 13 milijardami — izdanimi za alkohol in nikotin — koristnega storiti...

Delež mladine v „boju proti alkoholizmu“ je vsekakor pomemben. Čeprav je velik del mladega sveta v navdušenju za šport spoznal alkohol in nikotin za velikega sovražnika mladega telesa in duha, je žal še mnogo takih, ki večere svojega delopusta preživijo v nočnih lokalih ob visoko-alkoholnih pijačah.

Iz filmskega sveta

NEMSKI FILMI IMAJO USPEH

Nemška filmska industrija se vedno bolj uveljavlja na mednarodnem filmskem polju. Njihova dela radi gledajo tudi v inozemstvu, zlasti v Franciji, Španiji, Avstriji in Italiji. Lansko leto so izdelali v Nemčiji 75 filmov, od katerih je bilo 30 zgolj nemških, pri 45 pa so sodelovale tudi inozemske družbe. Na splošno so ti slednji filmi boljše ocenjeni in na mednarodnem filmskem trgu bolj iskani.

USPEH FILMA NA DUNAJU

Dunajski filmski kritiki so bili v oktobru zadovoljni s filmskimi predstavami. Ocenili so minuli mesec za enega najboljših v letni sezoni in prištevajo sledeče filme, ki so k temu pripomogli: „Menschenfischer — Jezusovo življenje po Mateju“, „Das Narrenschiff“ in „Hügel der verlorenen Män-

teljev je pri tem sodelovalo in vse to je pripomoglo, da je konec leta 1891 izšla prva velika socialna okrožnica „Rerum novarum“, ki je dala katoličanom jasne smernice pri reševanju „delavskega vprašanja“.

ner“. Vsi filmi so bili tudi zelo dobro obiskani.

FILM „3. NOVEMBER 1918“

Pred kratkim so izdelali na Dunaju film, ki bo nekaj posebnega za avstrijske gledalce. Verjetno bo predmet mnogih kritik, kajti snov filma so usodni dnevi iz avstrijske zgodovine — 3. november 1918. Beseđilo je povzeto po dramski podlagi novele Franca Teodora Csokorja, režiral pa ga je Edwin Zbonek. Ta film je zopet uspeh avstrijske filmske dejavnosti.

TELEVIZIJA V RUSIJI

Kakor poročajo iz Moskve, je v zadnjih letih zelo naraslo število televizorjev v Rusiji. Zatrjujejo, da poseduje 14 milijonov lastnikov televizijske aparate, ki sprejemajo oddajne programe iz 115 televizijskih studio-central. Od leta 1960 se je število televizorjev potrojilo in za petdesetletnico ruske revolucije napovedujejo rekordno število novih sprejemnikov in mogočen oddajnik v Moskvi, ki bo oddajal kar pet programov naenkrat.

Otroški kotiček

Kamniti ribič v Celovcu

V vdolbini neke hiše na trgu Svetega Duha (Heiligen-Geist-Platz) v Celovcu je stal „kamniti ribič“ kot znamenje, da so nekdaj prodajali ribiči v mestu ribe, ki so jih nalovili v Vrbskem jezeru. Kip nosi letnico 1606 in vklesan napis: „So lang will ich da bleiben stahn — Pis mier meine Flisch und Krebs abgahn“.

O tem ribiču je znana ta-le pripovedka:

Prišel je ribič z Vrbskega jezera na trg prodajati svoje ribe. Varčna gospodinja je nakupila nekaj rib. Ko jih je ribič stehal, se je gospodinja zdelo, da mera ni bila prava, in mu je to povedala.

Ribič pa se je pridruševal „Naj se spremeni v kamen, če sem krivično tehtal!“ Komaj je to prisego izrekel, se je že izpolnila: pred očmi ljudi se je ribič spremenil v kamen in čaka še danes na svoje odrešenje.

Tako pripovedka!

Pojasnujejo pa nastanek tega kipa takole:

Ribe iz Vrbskega jezera so bile nekoč zelo važne za prehrano Celovca. Ribiči so to izkoriščali in postajali prevzetni. Prišli so na trg, kadar se jim je zljubilo, in niso vselej prinašali dobrega in svežega blaga. Zato je oblast odredila, da morajo ribiči pri vsakem vremenu — poleti in pozimi — stati gologlavi in brez plašča na trgu. V stalen opomin ribičem pa so postavili ta kip.

Otroci štejejo

Jure, Jure pase kure,
Nace, Nace pase race,
Miško, piško in gosi —
hitro steci —
en, dva, tri!

Muca, maca, račka, gos,
siv osliček, črni kos.

Pisan ptiček, počen groš,
bel konjiček, zvrhan koš.

Pisker — lonec, slepa miš,
in za konec — ti loviš!

MATIJA MALEŠIČ

17

V ZELENEM POLJU

KOŽA

„Česa? Da sem si izbral boljše in lepšo od nje?“

„Zaradi mene si lahko izberete nadvojvodinjo z Dunaja! Ali mene, prosim vas enkrat za vselej pustite čisto pri miru.“

„Ne pustim te, pa amen!“

„Mojeega dobrega imena ne boste blatili!“

„Jaz, orožnik, naj ga blatim in delam v nasprotju s paragrafi? Nikdar! Za ženiko te vzamem!“

„Kolikim ste to že rekli?“

„Tako resno ko tobi še nobeni!“

„Resno ali neresno! Izbijte si to misel iz glave in ne prihajajte več k nam. Nikdar ne bom vaša žena!“

„Oho, ne zaresi se! Jaz pa trdim: prav ti in nobena druga ne bo moja žena! Ne poznaš moje volje! Od tega, kar si vbijem v glavo, do sedaj še nisem nikdar niti za las odnehal. Boš videla, kdo sem: Vipavec, orožnik!“

„Zmotili ste se prvič pri meni in odnehal boste!“

„Nikdar in pod nobenim pogojem. Stavim glavo, če hočeš!“

„Orožnik, pa da bi zgubil tako poceni glavo!“

„Uklonil sem druge in drugačne, pa bi

tebe, dekle srčkašo, ne? Prvo, kar zahtevam, je, da me tikaš!“

Zahteval je, orožnik je kratko in malo zahteval!

O, da bi Metka molčala! Zdaj sploh ni bilo več zmagovati z njim. Bolj ko mu je dopovedovala, da ga nima rada, bolj je bil predznen! Navadiš se name, gnica! Nikdar ne bom tvoja žena, orožnik! O, pa še rada! In kako boš zadovoljna z menoj! Glej, čim bolj se me braniš in otepaš, tem rajši te imam. Taka, prav taka ko ti mora biti orožnikova žena! Hm, takih, ki ti na prvo prijazno besedo verjamejo, še maram ne!

Bob v steno je bilo vse Metkino protivenje in otepanje. Da bi ju kar takoj po božiču oklicali, je silil. Metki je bilo vroče. Takega pa menda res ni na svetu, ko je ta orožnik z Vipavskega! In nikjer zaslombe, nikjer utehe, nikjer razumevanja!

Vsaga ste vi krivi, mati! Vi boste krivi nesreče svoje hčere!

Vprašanje je, če boš nesrečna!

Oče, pomagajte!

Je menda že tako sojeno, da da hiša v vsakem rodu po eno ženo orožniku. Moja sestra, tvoja teta! Ali je morda njej kaj hudega? Ji je kdaj kaj manjkalo?

Ali Metka orožnika nima, nima, nima rada!

Privadiš se! Morda si samo domišljuješ, da ga nimaš rada! Sicer se pa pogovorita o tem sama!

Pogovori se s človekom, ki je orožnik! Bolj ko mu zatrjuješ, kako ti je zoprno, bolj

nori in prisega, da ga prav s tem odbijam — privlačuješ! Da je prav Metka in edina Metka tista, ki jo išče. Prav taka mora biti orožnikova žena.

O, da bi prišel Tine za božič domov! Potožila bi mu, na tarnanje in na migljaje v pismih ne odgovarja. Če kdo, Tine bi moral povedati, kako bi se ga odkrižala. Zlepa ali zgrda, samo da bi se ga odkrižala!

Pa Tineta za božič ni bilo domov. Na sveti večer je pisal pismo, dolgo pismo. Prvi sveti večer v tujini, brez domačih, sveti večer v vojašnici...

Tudi Metka je odgovorila žalostno. Ko je kdo otepal v vezi na sveti večer sneg s čevljev, se je zdrznila. Morda pa je le prišel Tine in je prihitel k sosedu gledat jaslvice. Med polnočnico skoraj ni mogla peti, tiščalo jo je v grlu. Pogleda skoraj ni mogla odtrgati od mesta, kjer je do sedaj ob vsaki polnočnici stal Tine. Hudo je doma, da ni mogoče zdržati. Ko da se je vse zaklelo zoper njo. Človek se ne more ubraniti očitku, da bi se je domači radi znebili. Naj jim še toliko dopoveduje, da se ji z močtivijo nikamor ne mudi, jim obrazi kar žarijo ob misli, da bi še ta predpust svatovali... Lokačevi, najbližji sosedje, so hladni nasproti njej. Njihove neprijaznosti si ne more razložiti, boli pa jo neizrečeno...

Anka, ne samo sosedja, najljubša njena do sedanjaja prijateljica, je zoper njo, ko da jo je obsedlo... Danes rajši ko jutri bi Metka pobegnila zopet v Ljubljano k teti. Toda, ali bi jo razumela teta, ki je bila sama

poročena z orožnikom? Razumeti je ni mogla prav niti tedaj, ko je pobegnila pred Kalumetom... Tine, kako si želi Metka, da bi ti mogla ustno potožiti, o čemer je tako neprijetno pisati...

Na ta obupen klic sploh ni bilo odgovora. Prišla je še kakka razglednica, na njej suhi pozdravi.

Pa ni menda zopet kdo očrnil Metke pri Tinetu? Zakaj ji noče odgovoriti na tožbe o orožnikovi vsiljivosti? Anki ni bilo težko pozvedovati pri Lokačevih za Tinetov naslov. Ljudje že vsako nedeljo napenjajo v cerkvi ušesa, da ne preslišijo njenega imena, kadar župnik oklicuje mlade pare.

Črn, črn je bil tisti predpust za Metko. Ko da so se doma zarotili zoper njo, so kmalu po treh kraljih začeli točiti lasten vinski pridelek. Oče je bil v stiskah za denar. Še vsako leto so prej točili kot drugi sosedje. Metka je bila huda, prepričana je bila, da ji hočejo samo nagajati. Sedaj bo seveda orožnik lahko presedel ves svoj prosti čas pri njih, sedaj ga niti iz hiše ne bo mogla več izganjati. Pa misel na beg k teti v Ljubljano je splavala v vinotočem po vodi. Kdo pa naj streže doma pivcem?

Da ni mogoče orožnik pregovoril očeta, naj kar sedaj nastavi sode z vinom? Kdaj je le v službi, ko toliko presedi pri njih? Pa kako je domač! Namesto matere sam pri nese gostom pijače. Misli, da mora on zabavati pivce namesto očeta. Če nočejo, morajo ljudje gledati v njem bodočega hišnega zeta.

P ~ I ~ S ~ A ~ N ~ O

B ~ R ~ A ~ N ~ J ~ E

Od Ljubljane

DO TRŠKE GORE

Menda se precej vsakemu človeku vsaj enkrat v življenju posreči napraviti kakšno neumnost. Komur se to ni enkrat ne posreči, ni vreden, da živi in da mu predsednik sindikata pove na grobu, da je bil zaslužen član kolektiva, da je vestno pristopil k vsaki problematiki vprašanij (da govorim v novi, uradni slovenščini) in da ... itd. Tak človek tudi ne zasluži, da mu Kukluks (Kulturni klub Kurje selo) za slovo od doline solz zapoje turobno žalostinko. Ne bilo bi treba, da taki ljudje splon žive, če ne bi bili neobhodno potrebni kot „tertium comparationis“ za prave ljudi, to se pravi za tiste, ki se vsaj enkrat v življenju domislijo nečesa trapastega.

Nihče, celo najboljši prijatelj mi ne morejo očitati, da spadam med tiste nerode, ki se nikdar ničesar nespametnega ne domislijo. Še manj spadam med marihuance, ubijalce ali tatove (razen če morda ne sem pa tja kakšna melodija? ...). Tudi nisem tako domišljav, da bi samega sebe imel za veličasten predmet za novelo ali filmsko platno. Vendar smelo trdim, da sem napravil precej neumnosti in drugih malih grehov.

Eden mojih malih grehov je ta, da se s svojim Martinom zelo rad vozim iz Ljubljane do najlepše gore v Sloveniji in seveda tudi nazaj. Tu je treba razložiti dve stvari: kdo je Martin in katera je ta najlepša gora. Martin je ime mojemu „spačku“, pravemu citrončku. (Če nisem že čisto pozabil gradiva za drugi razred devetletke, so citrončki sicer po navadi rumeni, toda to ni važno in je Martinu vseeno). Ime je mojemu citrončku po slavnem Martinu Spaku, ki si ga je izmislil blagopokojni Jurčič. To je Martin.

Najlepša gora v Sloveniji pa je Trška gora. Nekateri Slovenci — zlasti Gorenjci — tega sicer ne verjamejo in se nekaj pogovarjajo o Triglavu, toda prav imam jaz. Saj ne tajim, da je Triglav precej višji od Trške gore. Ampak, vprašam vas, ali je visoko število v metrih kaj posebnega? Mount Everest je še višji od Triglava, pa zato ni prav nič domišljav.

Trška gora, to drži, je čisto nekaj drugega! Da sploh ne govorim o cvičku, ki je slaven po vsem svetu. Tu so še črčki, ki slaven tako lepo pojo, da se človeku v jeseni tako lepo pojde, da se človeku škoda zdi spati. Potem je tu jesen, ki obleče loze, travnike in vinograde v tako čudovito lepe barve, da mora od nevoščljivosti zardevati vsaka paleta.

Kakor sem že povedal, se prijatelj Mar-

Metki preseda ta domačnost. In ko začne s pripovedovanjem in bahanjem o tisti zadavljeni starki, o kateri je slišala že go-tovo desetkrat, vzkipi v njej.

„Jaz bom povedala!“ In pripoveduje.

Orožnik osupne. Nato zaploska z rokami in se udari z rokami po kolenih. „Nobena druga ko ti, Metka, si rojena zame!“

Tudi to torej ne pomaga! Metka stisne zobe. Ve, kaj napravi, če jo bodo namerali siloma vleči pred župnika in oltar.

Anka ne miruje. Z Vipavskega pride pismo. Na Metko je naslovljeno, pisava pa je Metki neznana. Neprijazno pismo, na Metkin račun letijo take, da se ji megli pred očmi. Tista, ki piše, je Ivo obljudila zvestobo do smrti. Kako se drzne Metka posegati v njene pravice? Čigavo bi bilo to maslo, če ne Ankino? In Metka pokaže pismo orožniku, ki pobledi, stisne pesti in udari po mizi: Nevoščljivost in obrekovanje! Metka pokaže pismo materi, ki zmigne z ramno: Da ni fant od fare, bi se ne trgale zanj! Pride drugo pismo iz kraja, od koder je prišel orožnik semkaj v službo. Da ima tamkaj Ivo nezakonskega otroka! Metka vrže pismo materi, ki ga razgme pred orožnikom. Ivo vzkipi in grozi, da bo tožil. Metka je tako sita teh vznemirjanj, da napiše pismo teti. Pisma ne more oddati na pošto, ker ji ga mati raztrga. Anka ne miruje. Ženice, ki so videle, kake je počenjal Ivo, so zahajale k Anki, prihajajo na četrtniko.

Kaj je Metki vsega tega treba?

tin in jaz rad voziva iz Ljubljane v Trško goro in nazaj. Toda Martin ima — to se ne da reči o vsakem avtomobilu — svoje poglede na življenje. Nima preveč rad avtostrad in tu se kar strinja: zakaj poznava jih tako rekoč že na pamet. Če le imava čas, jo ubereva ob prelepi Krki skozi glavni Žužemberk, ali napraviva kratek ovinek okrog Gorjancev ali preko Bele krajine ali po čudodelni dolini Temenice in Mirne. Kako si lepa, ti malo znana Dolenjska!

Nekoč sem — in to je bila ena mojih inkriminiranih domislic — rekel citrončku:

„Veš, Martin, Dolenjsko in Belo krajino sva že obredla po dolgem in poprek, vse bližnjice in daljnice od Ljubljane do Trške gore poznavam. Kaj ko bi enkrat za spremembo napravila malo daljši ovinek? Kaj če bi jo usekala čez Dunaj, kjer je svoj čas junačil soimenjak tvojega sorodnika Martina Krpana?“

Martin je malo pomislil, pa je nevoljno odmahnil z levim blatnikom.

„Ne, na Dunaj me ne boš odvedel. Me ne ne. Z mojim daljnim rojakom so tam prav grdo ravnali, saj menda veš? Edini kolikor toliko dostojen človek tam je bil cesar, pa še tega so odpravili. Tudi Brdavs je že med krilate. Kaj naj bi midva tam počela? Ti bi se verjetno blamiral, jaz bi pa kakšen teden prečepel v nekem servisu. Nak, na Dunaj ne grem za nobeno ceno!“

Iskal sem in pretresal druge variante, ki naj naju po daljšem ovinku pripeljejo v Trško goro, toda nič pametnega mi ni prišlo na misel. Videl sem, da se tudi Martinu nekaj mota v glavi. Po petnajstih kilometrih — vozila sva se ravno na Bled — mi hudomušno pomežikne z levim parkirnim očesom in reče:

„Saj vidim, nič pametnega se ne moreš domisliti. Ti bom pa jaz svetoval, četudi sem navaden spaček. Zadnjič je pripovedoval Džeki — to je Dekavičev šofer —, da je videl sijajen film o nekem Angležu, ki je v osemdesetih dneh prišel okoli sveta. Pojdi in stori tudi ti tako! Navsezadnje, kaj je to, osemdeset dni? Še tri mesece ne. Danes bi se najbrž ta reč dala opraviti hitreje. Če že želiš pošten ovinek od Ljubljane do Trške gore, izberi najdaljšega, to je pot okoli sveta. Daljšega vsaj za zdaj ni. Jaz te bom v Ljubljani lepo počakal in ko objad-raš svet, jo mahneva kar naravnost v Trško goro!“

„Toda Martin, prosim te ...“

„Tu ni nobenega, toda! Pusti, da povem

Tine, Tine, zakaj tako trdovratno molčiš?

Pride France. Fante pripelje s seboj. Kar tri litre naroči. Ko da Metke ne vidi, mrko zre na orožnika pri drugi mizi. Ivo razlaga materi, kako je pri njih doma. Da pohiti seveda takoj po poroki s svojo ženo domov na Vipavsko. Pobaha se z njo doma pred materjo in domačimi. Če mu dovolijo daljši dopust, skoči z ženko tudi v Kanal ob Soči. Tam je služil pri vojaki, pri lovcih...

Beseda zbode Franceta. Metka mu je na obrazu brala, da je prišel delat združbo in je le čakal na besedo, ki bi mu dala povod, da nahruli orožnika.

„Tone,“ sune France fanta iz svoje družbe pod rebra, „si ti tudi služil pri lovcih v Kanalu? Lovci ste drugačni ko drugi vojaki, ne? V čem je razlika?“

„V obleki!“

„Že! V čem še?“

Vsi molče. Tudi Ivo prislunne razgovoru pri sosednji mizi.

„Lovci imajo le bataljone, lovske bataljone, vsi drugi vojaki služijo v regimentih pehotni polki, konjeniški, topniški polki ...“ To razloži oče, ki menda tudi sluti, da hoče napraviti France združbo, pa jo hoče prepričati.

„Tudi res, dasi le deloma. Pehotni polki imajo tudi bataljone. Štefan vina plačam tistemu, ki mi pove glavno razliko med lovci in drugimi vojaki.“

Tiščina v sobi. Nekateri napeto premišlju-

do kraja. Oni Anglež je za to pot rabil osemdeset dni. Ti seveda ne boš prišel tako hitro, saj se poznamo! Zaklepeš se v družbi, zakasniš ladjo in moraš čakati na prihodnjo; neke pozabiš prtljago in letaš tri dni okrog, dokler je spet ne najdeš; sedeš v napačni vlak in prideš v Oslo namesto v Koppenhagen; prideš v Pariz za en dan in jih tam obaneš deset — le nič se ne izgovarjaj! Za vse te svoje grehe vem in vrag si ga vedi, koliko jih je še, ki ne vem zanje. Jasno mi je, da ne boš prišel okoli sveta tako hitro kakor oni Anglež. Prišel pa boš, saj si doslej še zmeraj. Če ne v treh, pa v štirih mesecih ali šestih. Toda rečem ti — videl sem, da Martina nekaj muči — „ne bo mi lahko pol leta čakati v garaži, brez dela in brez tvoje družbe, ko sva se že tako lepo navadila drug na drugega. Obema je kar presedalo, če se dva, tri dni nisova nikamor peljala. Toda pol leta bom že vzdržal, kaj bi tisto! Iz zgodovine — včasih kaj ulovim v ušesa od šoferjev in

ljudi — vem za ganljive primere dolgega čakanja. Vzemim za primer samo Penelopo: polnih dvajset let je v svoji garaži čakala na Odiseja in ga je pričakala. Pa bi jaz, ki sem moški, ne mogel čakati piclega pol leta?“

„Naj obvelja tvoja, Martinek moj! S pota ti prinesem lepo darilce; ali bi hotel ljubko opico, prijaznega krokodila, lepo sužnjo z Madagaskarja, živega kitajskega zmeja, indijsko pagodo, japonsko gejšo ali bi imel rajše kaj drugega?“

„Bilo bi prelepo, če bi me razveselil z darilcem,“ je zamišljeno menil Martin, „toda kaj, ko pa ti na svoje obljube sproti pozabljaš. Sicer pa z živalcami ne znam ravnati, z ženskami pa nimam kaj početi. Če se bo slučajno spomnil name in če ti bo ostalo dovolj denarja, mi prinesi liter japonskega bencina in kanticno maocetunskega olja.“

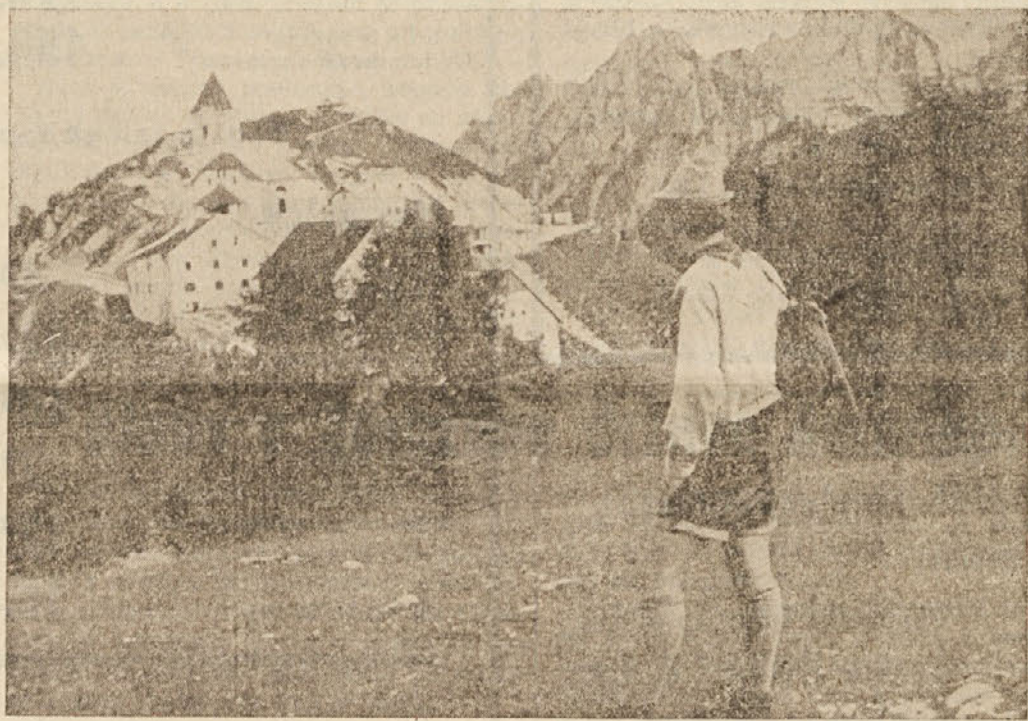
M. K.

Doživetje 19-letnega voditelja skavtov

Bilo je v času 2. svetovne vojne leta 1942 na Poljskem. 19-letnemu voditelju skavtov je neki oficir poljske podtalne organizacije ukazal razstreliti z dinamitom hišo, kjer je imel štab nemški gestapo. Voditelj se je ukazu odločno uprl. Malo nato

ki so mu jih zvezali na hrbtu in poleg njegave odprli radio z največjo jakostjo.

Ko je v silnih bolečinah tako visel, se je v njem pojavila maščevalna misel. „Zakaj nisi vendar ubogal, vzel dinamit in razstrelil hišo?“ Toda kmalu mu je šnila v

Pogled na Svete Višarje

so ga Nemci aretirali. Zvedeti so hoteli od njega podrobnosti o podtalni organizaciji. Molčal je. Začeli so ga mučiti, da bi iz njega izsilili kako izjavo. Toda brez uspeha. Ni črnil niti besede. Obesili so ga za roke,

glavo druga misel. „V nekaj minutah lahko umrješ, in s tako jezo in maščevalnostjo boš stopil pred večnega Sodnika!“ In tedaj je začel moliti za svoje mučitelje.

„To je bil trenutek, ko sem začutil v sebi duhovniški poklic“, je priznal danes. „Zakaj, tedaj sem živo spoznal, kaj je moja naloga, če ostanem pri življenju. Delovati za pomirjenje, za uničenje sovraštva. Bil sem v peklju sovraštva in sem hotel storiti svoje, da bi bil drugim ta pekel prihranjen. Postal sem duhovnik.“

Razne katoliške organizacije se trudijo, da bi mladim ljudem pomagale in jih usposobile za življenje, da bi iz njih napravile dobre člane Cerkve in domovine. Ena izmed teh je tudi skavtska organizacija. Slovenska skavtska četa s sedežem v Celovcu je sicer še maloštevilna in mlada, pa je polna življenja in načrtov. Zaveda se namreč, da ni sama, da iste cilje zasledujejo tržaški in gorški skavti in skavtinje na Primorskem in da smo vključeni v svetovno organizacijo, ki je razširjena po vsem svetu in šteje trenutno nad 12 milijonov članov, kateri se trudijo za iste cilje.

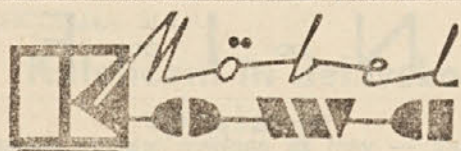
Sedaj se je začelo tudi naše delovno leto. Zopet se bomo zbirali na sestankih in se pogovarjali o skavtizmu. Zopet bomo vabili nove člane, nove mlade prijatelje, kjer bodo lahko spoznali dober in koristen nauk, prav primeren za njihovo mlado življenje. Iz nauka bodo lahko zajemali moč za mladostne boje in utrjevanje svojega značaja do polnosti skavtskega nauka, služiti bližnjemu, Cerkvi in domovini.

Vse prijatelje pa vabimo, da nas moralno in tudi materialno s kakim darom podprejo, ker smo trenutno navezani le na svojo skromno prispevke.

„Krompirjevci!“
„Ker stražijo krompir!“
„Zdaj si slišal, France!“
Metka misli, da je odvrnila prepir. Pa je Franceta le razkačila. Ne odneha: „Res mi je žal, da me niso vzeli k lovcom. Bi vsaj vedel, kako bi mešal dekletom glave. Postavim, da bi tudi jaz šel po vojaški službi k orožnikom. Kamor koli bi prišel, povsod nova skrb: lov za dekleti! Tatove pa naj zasledujejo oškodovani kmetje sami ...“

(Dalje prihodnjič)

SKS

Lastnik: HANZEJ KOVAČIČ
VILLACH - BELJAK GERBERG. 6

**Božični čas
bo skoraj tu,
zato poglej
h KOVAČIČU!**

POSEBNO PRIMERNA BOŽIČNA DARILA

- Omarice za čevlje, bukov les od 450.—
- Likalne mizice, prestavljive 190.—, 320.—
- Likalna naprava za rokave 50.—, 85.—
- Skrinje za perilo od 390.—
- Kožnati stolčki v različnih vzorcih 225.—, 285.—
- Z orig. islandsko kožo 470.—, 550.—
- Servirni vozički v raznih izvedbah od 398.—
- Stojala za obleke, bukov ali orehov les 190.—
- Police in stolčki za rože 60.—, 180.—

Poleg tega vam nudimo tudi veliko izbiro omar, oblaženjenih garnitur, spalnic in kuhinj.

- Brezplačna dostava na dom
- Lastna montažna in servisna služba
- Lastna dobava kredita
- Brezplačno dajanje nasvetov

PEČI

štedilnike v največji izbiri
dobavi

Podjunska trgovska družba
bratje RUTAR & Co.
Dobriča ves - Eberndorf

MALI OGLASI

Kvalificirani organist išče službo v kateri naših župnij. Opravljal bi tudi posle cerkovnika. Plača po dogovoru. Naslov pri dušnopastirskem uradu.

Dam v najem srednjo kmetijo (8 ha obdelovalne zemlje) z živino in stroji. Dopiše pod „V dolini“ na uredništvo lista.

Če je gneča v trgovini, ljudje rečejo: Pri SATTLER-ju izgleda tako, kot bi zastoj dajali! No, to je

sicer pretirano, vsekakor pa nas veseli, da uživa tak dober sloves blago od SATTLER-ja, Heuplatz, Klagenfurt-Celovec.

**Za Vaše BOŽIČNE NAKUPE smo še pravočasno odprli
našo TEKSTILNO TRGOVINO ZA VSE**

Walter Winkler

Klagenfurt - Celovec, Bahnhofstraße 26

Za dame

- Plašč perzijanec - imitacija 995.—
- Zimski plašč z nutria-ovratnikom 950.—
- Volneni plašč, s pravim perzijanskim ovratnikom 890.—
- Vevenit-kostimi, angl. volna, celotno podloženi 495.—
- Moltopren-kostimi, modni vzorci 390.—
- Flanelasta krila, čista kamgarn volna 168.—
- Krila iz terilena s primešano volno 158.—

Za gospode

- Moški športni plašč, raglan 840.—
- Moški ulster, čista volna 850.—
- Moltopren-plašč, popelin, s pletenim ovratnikom 580.—
- Kamgarnaste obleke 690.—
- Trevira-hlače, izredna kvaliteta 320.—
- Športni suknjiči, prijetni vzorci 190.—
- Hlače, moderni trpežni vzorci 168.—

Za otroke

- Dekliški plašč, koroški vzorec od 275.—
- Dekliški zimski plašč od 240.—
- Otroške obleke za sneg, perlon, prešite od 228.—
- Deški športni plašči od 430.—
- Zimski plašči za fante od 470.—
- Deški športni suknjiči, z visokim ovratnikom od 209.—
- Deške hlače od 119.—

Bogata zaloga športnih potrebščin, anorakov, smučarskih hlač in puloverjev!

Nogavice

- Perlon nogavice, brez šiva 680
- 5 kom. perlon nogavic, spodaj ojačene 24⁵⁰
- Raztegljive hlačne nogavice 40⁵⁰
- Moške nogavice bombažaste 7⁵⁰
- Moške nogavice, raztegljive, kratke 12⁹⁰
- Otroške hlačne nogavice od 15.—

Pletenine

- Damska pletena obleka, dralon 278.—
- Damska jopica iz Shetland-volne 168.—
- Puli z zavihanim ovratnikom, dralon 89.—
- Moški puloverji 165.—
- Puli z zavihanim ovratnikom, za dečke in deklice od 59.—
- Otroški puloverji od 69.—

Ponudbe za družine

- 2 flanelasti rjuhi, 140x220 cm 79.—
- Bombažni koci Standard 59⁸⁰
- Koci za prenočišča, čista volna, 210x150 cm 198.—
- 3 frotirne brisače v darilnem kartonu 40x80 cm 39.—
- 3 frotirne brisače v darilnem kartonu, 50x100 cm 59⁵⁰
- Frotirne brisače od 9⁵⁰

Istočasno smo svojo trgovino

Klagenfurt - Celovec, Getreidegasse 1

NA NOVO PREUREDILI, DA BI VAM SE LAŽE USTREGLI

**Najnovejšje kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske po-
trebščine**

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitzgasse (Prosenhof)

ŠE ZMERAJ VELJA:

**V VSAKO NAŠO HIŠO SPADA —
NOVA DRUŽINSKA PRATIKA**

MALI OGLAS

SADJARJI! — Sadna drevesca vseh sort in vrst nabavljate samo v strokovni drevnici! — Posebno velika zaloga češpelj, sliv in ribezlj! — Vse to vam nudi: Ing. MARKO POLZER, pd. Lazar, št. Vid v Podjuni.

Velika izbira

perila in blaga

pri

L. Maier

Klagenfurt, Alter Platz 35

**ZNAMKA ZAUPANJA
GRÜNDNER**
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

Der preisgünstige Waschvoll-
automat für 5 kg Trocken-
wäsche mit „D“-Effekt für
stark verschmutzte Wäsche —
ohne Bodenbefestigung — An-
schlusswert 2,2 kW oder 3,3 kW
Trommel und Laugen-
behälter aus NIROSTA-Edel-
stahl, Zwei-Laugen-Verfahren
mit Vorwäsche und Kler-
wäsche, durch Knopfdruck
wählbare Waschprogramme,
elektrische Türverriegelung,
stufenloser Temperaturregler.

AEG

LAVAMAT BELLA

befestigungsfrei

**BESONDERS
PREISGÜNSTIG**

**AUCH FÜR
STECKDOSEN-
ANSCHLUSS
2,2 kW**

*Naš tednik-
Kronika*

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. — Naročnina: znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— fr., za Belgijo 250.— bfr., za švico 26.— šfr., za Anglijo 2.— f. šterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radiše, p. Zrelec. — Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.